

Ränk hinnatõus väikeasulates

Maaelanikud, kelle tuba saab soojaks kaugküttega, peavad sel talvel maksma isegi kuni viiendiku võrra kallimaid soojararveid. lk 10

Kuidas saab kuum kõrb jahedaks? Küta sauna!

Reporter Lauri Tankler on Afganistanis vaatamas, kuidas Eesti üksus kolib uude teenistupaika Pimoni patrullbaasi. lk 6

Kangur: osa vigu olid oma lollus

Eesti korvpallikoondise juhtmängija Kristjan Kangur räägib, miks on hoogsalt alanud valiktsükli meeskonna mängupilt kehvamaks muutunud. lk 15

Nokia lootus kipub kaduma

Uus Lumia 920 on telefonitootja jaoks viimane võimalus konkurentsile ellu jääda, ent kui uskuda spetsialiste, ei piisa selle omadustest ostjate leidmiseks. lk 9

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 208 | REEDE, 7. SEPTEMBER 2012

ajaleht.epl.ee

Foto: Hendrik Osula

Hädas haigla sulges jälgimistoa

Kardetu ongi käes: arstide ja õdede puudus on jõudnud sinnamaani, et Tartu ülikooli kliinikum oli sunnitud ühe toa oma erakorralise meditsiini osakonnas lihtsalt kinni panema. lk 2-3

Euroopa jalgpallurid alustavad täna pikka teekonda Brasiiliasse

Õhtul pannakse 22. Euroopa linnas pall mängu. Nii algab 2014. aastal Brasiilias jalgpalli maailmameistrivõistluste finaalturniiril mängivate meeskondade selgitamine. Eesti koondis kohtub kell 21 A. Le Coq Arena õhtupimeduses Rumeeniaga. Kümme kuud tagasi lõpetas rahvuskooondis hiilgava EM-i valiktsükli teise kohaga ja pääses *play-off*'i mängudele Iirimaa vastu. Mullu hilissügisel alguse saanud jalgpallivaimustus on kandunud uude aastasse ning ka täna õhtul oodatakse staadionile täismaja publikut: enamik pileteid on ka juba välja müüdnud, kuid üksikuid pääsmeid võivad vutisõbrad endale veel soetada.

Sisepääsud avatakse kell 19, samal ajal alustab DJ muusika-programmiga. Spetsiaalselt Eesti–Rumeenia mänguks paigaldatavalt suurelt videoekraanilt näeb mängu eel mitmesuguseid klippe, hünni laulab seekord Tallinna poistekoor Lydia Rahula juhatusel.

Eesti on Rumeeniaga varem kohtunud sõprusmängudes kahel korral: 1937. aastal võitis Eesti tol ajal maailma mõõtmes väga tugevat vastase esindust 2 : 1, teise kohtumise 1999. aastal sinisärgid aga 0 : 2 võõrsil kaotasid. Seekordki ennustavad kihlveokontorid veidi enam edu vastastele.

Meie alagrupikaaslastest kohtuvad täna õhtul omavahel veel

favoriidid, 2010. aasta MM-i hõbemedalist, kuid lõppenud suvel toimunud EM-il põrunud Holland ning alati tugev, 2008. aasta EM-il poolfinaali jõudnud Türgi. Teises kohtumises lähevad vastamisi Andorra ja Ungari.

Eesti naabritest on kõige kõvem pähel pureda soomlastel, kes võõrustavad Prantsusmaad. Läti kohtub kodus Kreekaga, Leedu Slovakkia ja Venemaa Põhja-Iirimaga.

Suurtel jalgpalliriikidel peaks avaring üsna hõlpsa tööpäeva andma. Suvine EM-i finalist Itaalia kohtub Bulgaariaga, Inglismaa Moldovaga, Portugal Luksemburgiga ja Saksamaa Fääri saartega. **• Kristi Kirsberg**

JUHTKIRI

Märkamisjulgus

Kuidas see võimalik oli? Seda küsivad paljud pärast eilset Eesti Ekspressi lugu lapsest, kes elas vaid 147 päeva. Ta suri nälga. Lapse ema, kes oli varem juba viis last sünnitanud, jättis oma tütrekese unarusse. Väidetav isa last aga omaks ei võtnud.

See, et väikelaps sureb ühes Euroopa Liidu liikmesriigis lihtsalt nälga, võib tunduda uskumatu. Kummatigi on sellised juhtumid – uudised vanemate poolt unarusse jäetud lastest, kes leitakse hinge vaakuvana või halvemal juhul alles siis, kui on juba liiga hilja – ikka ja jälle vapustanud ka Lääne-Euroopa heaoluühiskondi.

Psühholoogid on leidnud, et laste unarusse jätmisel on palju nägusid: on vanemaid, kes hülgevad lapsed hingeliselt, jättes nad ilma soojusest ja mõistmisest. Eriti traagilisel juhul hülatakse lapsed aga ka füüsiliselt, jättes nad nälga ja janusse. Viimati mainitud juhtumid leiavad üldjuhul aset peredes, mis kannatavad vaesuse ja täieliku perspektiivitunde puudumise all. Peale vaesuse kuuluvad riskifaktorite hulka ka vilets haridus, kõrge stressitase ja partneri toetuse puudumine.

Mida teha, et suudaksime selliseid juhtumeid ära hoida? Mullu kevadel, kui avalikkuse ette jõudis taas üks laste unarusse jätmise juhtum, tegi perearstide selts ettepaneku muuta laste regulaarne tervisekontroll perearsti juures kohustuslikuks – nii et lapsega arsti

juurde mitte ilmuv vanem kaotaks lastetoetuse ning ühtlasi alarmeeriks see lastekaitsjaid ja sotsiaaltöotajaid. Ühiskond tervitas seda ideed, kuid see on ometi sotsiaalministeeriumi koridoridesse toppama jäänud. Küsigem: miks?

Prioriteetidest

Miks reklaamitakse abitelefoni vähem kui mõnda poliitloosungit või margariini?

Mitut tragöödiat on veel vaja?

Teiseks, juba mõnda aega eksisteerib Eestis lasteabi telefoninumber 116111, kuhu saab ööpäev läbi ja tasuta helistada see, kes kahtlustab, et ta naabri või tuttava laps on hädas. Paraku teavad seda numbrit vähesed. Tekib küsimus: miks reklaamitakse abitelefoni vähem kui mõnd poliitloosungit või margariini?

See, kes tahab hätta jäetud last aidata, peab olema julge. Ta peab julgema tungida sinna, kuhu teda ei oodata: helistada kangekaelselt näiteks naabri ukse taga kella, kui sealt kostab katkematut lapse nuttu. Ta peab julgema riskida, et eksib – ja olema valmis pahameeleks. Aga teisiti ei saa.

Jääb vaid küsimus: ehk jäänuks neljakuuse tüdrukukese näljasurm olemata, kui ema lähedased olnuksid läbinägelikumad, kui meedikud ja ametnikud oleksid adekvaatselt sekkunud, pakkudes naisele – kes Ekspressi loo järgi otsustades vaevles ühtaegu nii raske psüühilise kriisi kui ka rahanappuse käes – psühholoogilist tuge ja toetust lapsele toidu ostmiseks? Või viinuks lapse lihtsalt sinna, kus tal on turvaline ja köht täis. ●

REPLIIK

Koolidesse aimekirjandus

Eile avaldatud raporti kohaselt on 13% protsendil Eesti noortest raskusi teksti mõistmisega. Lugemisoskus väheneb ka teistes riikides ning lahendusi otsitakse kõikjal. USA-s tehtud uuringute põhjal on üheks võimalikuks päästerõngaks aimekirjanduse lugemine. Koolis, kus oli kohustusliku ilukirjanduse kõrval samapalju aimekirjandust, paranes laste lugemisoskus võrreldes traditsioonilise õppekavaga märgatavalt. Nimelt aitab aimekirjandus hiljem teaduslikke ja ajaloolisi tekste paremini mõista, avar-dab silmaringi ja on pahatihti haaravam kui kooliõpikute kirjutatu. Ilukirjandus peab muidugi jääma, ent miks mitte lisada õppekavas juturaamatute kõrvale mõni populaar-teaduslik teos? ● **Riin Aljas**

Lk 4 Tõnu Tannberg: 1812. aasta Vene-Prantsuse sõda on Suure Isamaasõja väike vend

EDGAR SAVISAAR: ELMAR SEPP ON EESTI HODORKOVSKI

„Ma võrdleksin Elmar Sepa protsessi Hodorkovski protsessiga,” teatas Tallinna linnaape ja Keskerakonna esimees Edgar Savisaar eile Kuku raadio eetris. Tema sõnul karistati Hodorkovs-

kit selle eest, et ta toetas opositsiooni. „Sama moodi pigistatakse võimu poolt ka Elmar Seppa,” lausus Savisaar. Savisaar võrdles ka Putinit Eesti riigijuhtidega. Ta loetles, et Eestis on vastu-

seis astmelisele tulumaksule, ka Putin on sellele vastu, samal ajal pooldab Vene president e-valimisi. „Muidugi, sest e-valimisi saab võltsida nii, et keegi sellest aru ei saa,” leidis ta. **Delfi**

Tartu ülikooli kliiniku õdedenappuse tõttu

Suleti kõige kergema kategooria patsientide jälgimistuba. **Kliinikum lubab** palati avada niipea, kui leiab piisavalt töötajaid. **Ministeerium** peab olukorda pelgalt haigla probleemiks.

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@ep.lee

Alates esimesest septembrist on Tartu ülikooli kliinikumis suletud üks erakorralise meditsiini osakonna (EMO) palat. Põhjus: töölt on lahkunud nii palju õdesid, et kliinikum ei suuda enam kokku panna ühte erakorralise meditsiini osakonna õdede valveringi.

„Kliinikumi EMO-s on alates 1. septembrist ajutiselt suletud palat, kus olid jälgimisel just nn roheline kategooriasse kuuluvad patsiendid, ja ajutiselt võib ette tulla olukordi, mil need patsiendid peavad ootealal kauem viibima,” ütles Tartu ülikooli kliinikumi ülemarst Margus Ulst. EMO-s on antud igale tervise seisundis raskusastmele värvikood; eluohtlikus seisundis patsientide kodeeritakse punasteks, raskusastmelt järgmised on oranžid, siis kollased ning neljas kategooria on roheline, kuhu kuuluvad näiteks patsiendid, kellel on kas kõha, lööve või muu sama raskusastmega tervisehädad.

Sellesse kategooriasse langeb ligi kolmandik erakorralise meditsiini osakonda pöörduvatest patsientidest. „Kliinikumi EMO-sse pöörduvad ööpäevas keskmiselt sada patsienti, neist 0,5–1% on nn punasesse kategooriasse kuuluvad, 5–10% oranži, 60% kollasesse ning ülejäänud roheline kategooriasse,” selgitas Margus Ulst. „Nemad suunatakse patsientide ootealale. Osakonnas kokkulepitud reegli kohaselt peaksid viimatinimetahtud saama arstiabi nelja tunni jooksul,” lisas Ulst. Praegu suletud nn roheline jälgimistuba tõttu tuleb selle kategooria haigetel pikemat aega ootealal viibida.

Jälgimistuba tuli sulgeda peamiselt õdede nappuse tõttu. Ülikooli kliinikumi EMO-s

peaks töötama kümme arsti, kuid Margus Ulsti sõnul on täidetud praegu 8,35 kohta. Õdesid peaks osakonnas olema 42,5, aga praegu on vaid 36. Seega on erakorralise meditsiini osakonnast puudu vähemalt kuus õde ja vähemalt üks arst. Sellise puudujäägi tõttu – matemaatiliselt arvestades 15 protsenti õdedest ja 16 protsenti arstidest – ei suudagi kliinikum ühte jälgimistuba enam tööl hoida.

Esimesel võimalusel

Kliinikum loodab jälgimistuba peatselt uuesti avada. „Toa avame kohe, kui osakond on varustatud piisava hulga personaliga, mis lubab avada täiendava õe nn valveringi,” lubas Ulst. Otsingud personali värbamiseks käivad.

Tartu ülikooli kliinikum pole siiani personaliga hädas olnud ja pretsedenditu olukord, kus erakorralise meditsiini osakonna jälgimistuba tuleb sulgeda, on esmakordne. Kuigi meditsiinitöötajate välismaale lahkumine on praegu üks Eesti meditsiini põletavamaid probleeme, pole Tartu ülikooli kliinikumi ülemarsti sõnul see juhtum ainus põhjus. „Suvel ja sügisel on õdesid läinud lapsehoolduspuhukusele, välismaale ning on mindud tööle teise kliinikumi osakonda,” selgitas Ulst. „Paradoksaalsel kombel ei saanud kevadel mõned erakorralise meditsiini erialast huvitu-

Praegu suletud jälgimistuba tõttu tuleb patsientidel haiglas abi kauem oodata.

nud tervishoiukõrgkooli lõpetajad EMO-sse tööle, sest siis olid kõik ametikohad täidetud. Need noored leidsid töomujal. Välismaale töölemine

Kas tuleb meditsiinitöötajate lahkumise rekordaasta?

Esimese poolaastaga on välismaale tööle minekuks tarviliku töendi välja võtnud juba 208 meditsiinitöötajat. Kui töendite väljastamine jätkub samas tempos, lüüakse senine lahkumise rekord 2010. aastast.

■ Arste kokku ■ Hambaravi ■ Ämmaemandus ■ Üldõendus

Märkus: kvalifikatsioonitöendi väljavõtnute arv ei ole võrdne lahkujate arvuga, sest kõik töendi väljavõtnud ei pruugi lahkuda.

Allikas: terviseamet; **foto:** Hendrik Osula; **graafika:** Maret Müür

on sarnase tõsidusega probleem igal pool, kust välismaale minnakse – meie töötajad on usaldusväärsed, heade oskuste ja suure kogemustepagasiga ja seetõttu piiri taga hinnatud,” lisas ta.

Ka Põhja-Eesti regionaalhaiglas annab õdede nappus tunda, kuid ühtegi palatit sulgeda pole tulnud. „Peab kahjuks tõde-

ma, et pikaleveninud masu on pannud piiri taha liikuma õed ning nende asemele samaväärse personali leidmine on muutunud aina keeruka-

maks. Eelmine, 2011. aasta tõi regionaalhaiglale kaasa personali voolavuse kasvu kaheksalt protsendilt neljateistkümneni ja seda just peamiselt õendusvaldkonnas. Ehkki tänava on õdede liikumine küll vähenenud, on esimese septembri seisuga õenduse 1200 ametikohast vakantseid 112,” ütles Põhja-Eesti regionaalhaigla juhatuse esimees Tõnis Allik. „Personali puudusel me osakondi sulgenud ei ole, töö on seni suudetud ära teha,” lisas ta.

Õed lahkuvad, aga arstide lahkumisega pole regionaalhaiglal Alliku sõnul suuri

Täna digilehes

- Kolumn Soome püha lehma Nokia langusest.
- Videoreportaaž kontsertetenduse „Passio” proovist.

ANSIP KIITIS KOOSTÖÖD TÕUARETUSE VALLAS

Peaminister Andrus Ansip kohtus eile visiidil Kasahstanis presidenti Nursultan Nazarbajevi ja peaministri Karim Massimoviga, arutades riikidevahelist kahepoolset koostööd. „Nüüd on riiki-

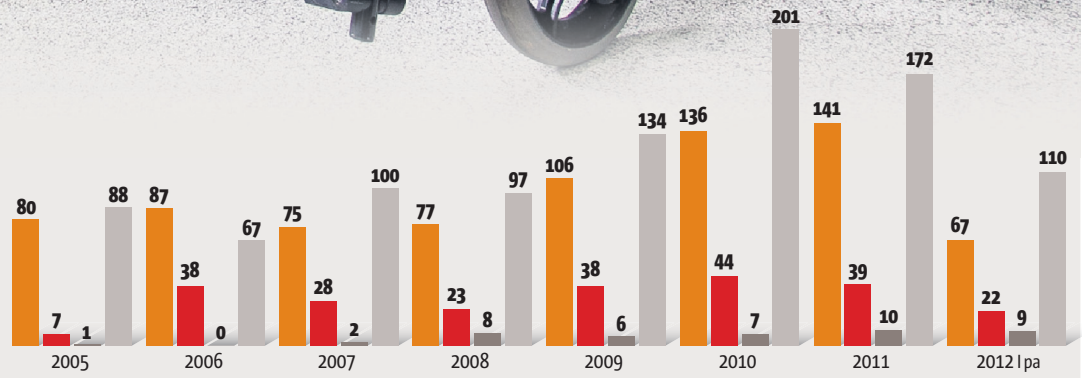
de vahel erinevate valdkondade arutelu laiemapõhjalisem, kuid samal ajal tehakse ka konkreetseid projekte nagu karja tõuaretus või film,” vahendas valitsuse pressibüroo Ansipi rahulolu. **EPL**

NOORTE KIRJAOSKUS ON PUUDULIK

13 protsendil 15-aastastest Eesti noortest on puudulik lugemis- ja kirjaoskus ning poiste seas on vastav näitaja koguni 19 prot-

senti, selgus Euroopa Komisjoni uuringust. Komisjon märkis, et kuigi need arvud ei anna põhjust rõõmustamiseks, on Eesti kirjaoskuse tasemelt EL-is Soome järel siiski teisel kohal. **ERR**

um sulges ühe EMO palati

probleeme olnud. „Igal aastal asub regionaalhaiglasse tööle ligi paarkümmend uut arsti. Peamiselt on tegu residentuuri lõpetanud noorarstidega. Oleme võtnud tööle arste ka teistest haiglatest. Samas tuleb tunnistada, et kokkulepete saavutamine uute töötajatega on muutunud üha keerukamaks ning mitmetel erialadel ei olegi võimalik olemasolevatel palgatasemetel noori arste tööle saada,” tunnistas regionaalhaigla juhatuse esimees. Haiglate liidu juhatuse esimehe Urmas Sule sõnul tuli info Tartu ülikooli kliinikumi ühe EMO jälgimistoa sulge-

misest üllatusena. „Ma ei ole ka kuulnud, et kusagil mujal midagi sellist oleks ette tulnud,” ütles ta.

Vaid haigla mure

Kuigi olukord, kus ülikooli haigla peab personalinappuse tõttu ühe palati sulgema, võiks olla murettekitav ka ministeeriumi tasandil, leiab sotsiaalmistriteeriumi tervishoiuosakonna juhataja Heli Paluste, et tegu on haigla siseküsimusega. „Personalipoliitika on iga konkreetse haigla juhtkonna pädevuses nagu ka personali paigutamine haiglasiseselt ning ühe või teise kabineti sul-

gemine/avamine. Riigi kohustus on personali koolitamise ja teenuste rahastuse tagamine olemasolevate ressursside piires,” ütles Paluste.

Ressursid ehk maakeeli öelduna raha on üks tervishoiu põhiprobleeme, mis viis üle eile streigihoiatuseni. Arstide liit on öelnud, et kümneprotsendine palgatõus kolme aasta jooksul ei ole motiveeriv, aga rohkemat riigil pakkuda pole. „Võtmeküsimus on, kui palju on võimalik järgmistel aastatel vähendada palgavahet Eestis ja teiste riikide vahel ja reguleerida võimaluste piires ka töökoormust,” lisas Paluste. ●

SISSETULEK

Kui suur on õe palk?

Terviseameti andmeil oli õe keskmine brutokuupalk 2011. aastal 870 eurot. Õe keskmine tunnitasu on 3,83 eurot.

Soomes on õe tunnitasuks 14 eurot ja kuupalk ligi 2300 eurot. Eesti õed on välismaal sama hinnatud kui arstid ja töö leidmine lihtne.

Välismaale tööle suundumise huvist annab tunnistust ka terviseameti statistika, mis näitab, et selle aasta esimese kahe kvartaliga on välismaale siirdumiseks vajaliku kvalifikatsioonitõendi võtnud juba 110 õde.

Eelmisel aastal võttis emigreerumise aluseks oleva tõendi välja 172 õde. See tähendab, et kui tõendite võtmise aasta viimastes kvartalites on sama aktiivne, siis võib tänavusest kujuneda ka õdede lahkumise osas rekordaasta.

Seni on rekordaastaks 2010. aasta, kui välismaale tööle minemise eelduseks oleva tõendi nõutas terviseametist 201 õde.

MEETMED

Mida on riigil õdedele pakkuda?

Eesti Päevaleht küsis sotsiaalministeeriumilt, milliseid ideid on riigil tervishoiutöötajatele veel pakkuda, et vähendada nende lahkumist.

Heli Paluste tõstis esile mitu meetet, millest kahest on abi ka õdedele: perearstide õdedele pakutakse välja asendusõetennust ja tervishoiuteenuste piirhindade koefitsiendi kaotamise abil tõuseb pisut palgafond.

Esiteks hakkas 1. juunil kehtima seadusemuudatus, millega saavad maapiirkondadesse tööle siirduvad eriarstid üheks kordset toetust suu 15 000 eurot. Ka ülikoolis suurendati residentuurikohtade arvu tänavu mullusega võrreldes üheteist koha võrra.

Tänavu käivitus perearstide ja õdede asendussüsteem, mille kaudu riik pakub abi asendaja leidmiseks puhkuse ajaks ja haiguse või koolituse tõttu töölt eemal viibimise korral.

Lisaks kaotati tervishoiuteenuste piirhindadele rakendatud koefitsient, et taastada teenuste tegevuspõhised hinnad. Muudatus annab haiglatele paremad võimalused personalikulude planeerimiseks.

Ligi analüüsis palku ja leidis huvitavat

Erinevused

Valitsuskabinetile näidatud materjalist selgus, et riigi palgad on väikesed. Aga mitte alati.

Raimo Poom

raimo.poom@ep.lee

Teisipäeval läks ministrite vahel esimest korda lahti elarvarutelu. Kuid kohe ei hakatud mitte rahajagamist arutama, vaid debatt juhutati sisse rahandusminister Jürgen Ligi alluvate koostatud palgaülevaatega.

Kuna riigipalgaliste toimetulek on olnud ka avalikkuse huvi all ning ei ole ministrit, kes poleks oma valitsemisala palka juurde tahtmas, siis oli sellise ülevaate andmine täiesti oma koha peal.

Kuna riigiasutusi ehk ministeeriume, ameteid jms kohta kokku pandud analüüs on praegu antud kontrollimiseks teistele ministeeriumitele, siis seda ei olda nõus täies mahus avalikustama. See-est olid rahandusministeeriumi riigihalduse osakonna juhataja Kaido Paabus ning sama osakonna nõunik Cerlin Pesti nõus rääkima peamistest tähelepanekutest.

Nad rõhutasid kõigepealt, et ühtegi palkadesse puutuvat otsust ministrid sel korral ei langetanud ning arutelud jätkuvad veel lähinädalatel. Kuid ometi said nad kirjeldada peamisi analüüsist välja tulnud sõnumeid. „Riigiasutuste palgadünaamikast tuleb tõesti välja, et konkurentsivõime on langenud kõigis valdkondades,” sedastas Cerlin Pesti, kelle sõnul sai võrdluse aluseks võetud riigi keskmise palga käitumine.

Kaido Paabus lisas omalt poolt aga rahandusministeeriumi sõnumi ministritele, kes nüüd analüüsi üle järele mõtlevald. Ta kordas sellega rahandusminister Ligi välja öeldut, mille kohaselt on tuleva aasta riigieelarves lisaraha palgatõusuks, kuid ainult näpuotsatäis. „Lihtsalt palkade tõstmiseks ja ametnike juurde palkamiseks raha ei ole. Kokkuvõtteid ja ümberkorraldused on põhiliseks viisiks täiendavate vahendite leidmiseks,” sõnas Paabus.

Aga analüüsist: esiteks vaadeldi seal riigi pakutavaid töötasusid „välise õigluse” seisukohast ehk võrreldi, kuidas konkreetse valdkonna riigi palgad sama ala erasektori tasudega suhestuvad. Sellest tuli välja, et kõige nigelamas

Ligil on palgatõusuks raha vaid näpuotsatäis.

seisus on riigi palgal olevate IT- ja finantsala töötajate tasud, kus erasektoris pakutakse vähemalt kaks korda suuremaid palku.

Seejärel aga võrreldi n-ö sisemist õiglust ehk kuidas erinevad riigitöötajate palgad eri valdkondades omavahel. Ning sellest oli kohe näha, et kõige nigelamad on tasud sotsiaalkultuuri- ja haridusministeeriumi haldusalades.

Suur palk ei hoia inimest

Aga eriti huvitavaid asju hakkas selguma, kui võeti arvestustesse sisse ka kaadrivoolavuse näitajad. Siis tuli välja, et suurem palk ei tähenda alati väikest inimeste liikumist. Näiteks sotsiaalministeeriumis on nigelad palgad ja suur kaadrivoolavus. Samal ajal majandusministeeriumis pole ka palgatase kiita, kuid kaadrivoolavus palju väiksem.

Ekspertid peavad asutuse jaoks kriitiliseks seda, kui lahkuvaid-tulevaid inimesi on aastas töötajaskonnast rohkem kui kümme protsenti. Sellest tasemest suurem kaadrivoolavus oli näiteks justiitsministeeriumis ja selle haldusalas olevates vanglates. Kuid ka kaitseministeeriumi haldusalas ehk kaitseliidus ja kaitseväes – vastavalt 15 ja 13 protsenti.

Samal ajal kultuuriministeeriumi haldusalas, kus on ühed kehvimad riigi palgad, on kaadrivoolavus väike, mis on ehk seletatav asjaoluga, et valdkonna peamine tööandja ongi riik. Kuid kultuuriministeeriumis endas on riigiasutustest ühed suuremad palgad ja inimeste vool kah väga suur.

Napilt alla kümneprotsendise kaadrivoolavusega on rahandus-, haridus- ja keskkonnaministeeriumi haldusalad. ●

VANA MÖTTETERA

Me ei lõpeta mängimist, sest vananeme. Me vananeme, sest me lõpetame mängimise.

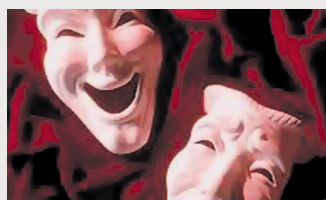
GEORGE BERNARD SHAW

EESTI NÄITLEJATEST

Skeptikud sosistavad, et „näitlejal on vorstilõhn juures. Et alama makstud näitlejaid näeb tihti vorstireklaamides, ei saa arugi, kas tegu on kunstnikega või on eesti teater suur vorstitöösturite

turundusplaan. [...] Nad ei adu, et teatriliidu esimehe vorstimüümises võib olla peidetud traagiline alltekst, donquijotelik protest kultuuripoliitika vastu.

Meelis Oidsalu (Maaleht)

SKANDINAAVIA „UUEST” NOKIAST

Põhjamaade ärid on viimaste aastate jooksul rida alandusi üle elanud. Nokia on kunagise isenda hale vari, Volvo käib ühe välisomaniku (Ford) käest teise kätte (Zhejiang Geely Holding

Group) ja Saab on üldsegi kokku varisenud ja Islandi pangatööstus kokku tõmbunud, ent ühel alal on Skandinaavia jätkuvalt tipus – kriminaalpäonevike kirjutamises. **The Economist**

TÄNA ON Vene-Prantsuse sõja aegse Borodino lahingu 200. aastapäev. Kuidas puudutab see Eestit?

Eestlased punaparti pillutamamas

Tõnu Tannberg

Tartu ülikooli ajaloodotsent

Tänavu tähistatakse Venemaal suure pidulikkusega 1812. aasta Vene-Prantsuse sõja kahesajandat aastapäeva. Aastapäeva üks kulminatsioon on õigustatult ka 7. septembril 1812 toimunud Borodino lahingu aastapäeva tähistamine teaduskonverentside, näituste, publikatsioonide ja paljude riikide sõjandusklubide korraldatava suurejoonelise lahingu rekonstruktsiooniga.

Suurt lahingut ootasid 1812. aastal mõlemad pooled. Vene-Prantsuse sõda vallandus kui Napoleon tungis Venemaale, et Vene armee võimalikult kiiresti purustada ja sundida Venemaad sõlmima Prantsusmaa nõudmistele vastavat rahulepingut. Piirile koondunud Vene väed aga hoidusid pealahingust ja taandusid tolase sõjaministri M. A. Barclay de Tolly – šoti päritolu Liivimaa mõisniku poja – eestvedamisel organiseeritult sisse. Vene väe taganemine tekitas ühiskonnas ja osalt ka kindralkonnas rahulolematust. Barclay de Tollyt kui „võõrmaalast” süüdistati reetmises ja

nõuti rahvusliku ülemjuhataja ametisse nimetamist.

1812. aasta augustis määraski keiser Aleksander I Vene vägede ülemjuhatajaks Mihhail Kutuzovi, kes otsustas anda Napoleonile lahingu Moskvast 124 kilomeetri kaugusel – väikekse Borodino küla lähistel.

Jõudude vahekord oli lahingu alguses venelaste kasuks: Kutuzovi käsutada oli 150 000 ja Napoleonil 134 000 meest. 7. septembri varahommikul prantslaste rünnakuga alanud lahing oli äge ja verine. Napoleoni surve oli kogu päeva tugev, kuid õhtuhämaruses sõjategevus vaibus ja Vene armee jäi purustamata.

Kutuzov kavatses järgmisel päeval Napoleonile uue lahingu anda, kuid saanud teada kaotuste ligikaudse suuruse, loobus sellest mõttest ja andis korralduse taganeda Moskvasse. Venelased kaotasid kuni 50 000 ja prantslased 35 000 meest.

Borodino lahing oli üks Napoleoni sõdade ajastu suuremaid. Muuseas, prantslaste endi jaoks ei ole see mitte Borodino lahing, vaid hoopis *bataille de la Moskova*, s.t Moskva lahing (Moskva jõe järgi).

Kes võitis lahingu?

Borodino lahingu võitja puhul ei ole ajaloolased senini üksmeelel: lääne autorid eelistavad Napoleoni ja venelased tõstavad pjedestaalile Kutuzovi. Vahtetult pärast lahingut teatasid Kutuzov ja Napoleon mõlemad oma võidust.

Hinnanult lahingu tulemusi rahvuslikke narratiive kõrvale

jättes, tuleb tõdeda, et kumbki pool ei täitnud püstitatud eesmärgi. Napoleoni peamine eesmärk – purustada pealahingus lõplikult Vene armee – jäi täitmata. Ka Kutuzovil ei õnnestunud Moskvat kaitsta. Võime öelda, et lahing lõppes viigiga.

Borodino lahinguta ei oleks sündinud ka 1812. aasta Isamaasõja kontseptsiooni, mis juurdus järk-järgult. Mitmed 1812. aasta sõja kaasaegsed kasutasid selle sündmuse tähistamiseks nimetust Isamaasõda,

Napoleoni sõdade aeg oli Vene armees teeninud baltisakslastele omamoodi kuldajastu.

ent ametlikus kirjanduses see termin esialgu ei juurdunud. Sõja käsitlemine Isamaasõjana algas 1839. aastal ilmunud A. Mihhailovski-Danilevski „1812. aasta Isamaasõja kirjeldusest”, mis kirjutati Nikolai I otsesel korraldusel. Nõukogude ajalookirjanduses ei peetud seda sõda alguses Isamaasõjaks ja kui seda terminit kasutati, siis halvustavalt. See käsitus valitses Nõukogude ajalookirjanduses 1930. aastate keskpaigani, kui Isamaasõja termin võeti uuesti kasutusele – tõenäoliselt Stalini enda nõudel. Termin sai taas üldkasutatavaks ja rakendati edukalt tollase ideoloogia

Foto: Scanpix/Reuters

teenistusse 1980. aastate teise pooleni välja.

Nõukogudeaegses ajalookirjanduses ületas Kutuzovi ülistamine iga sugused piirid ega ole osalt vaibunud tänini. Kuid 1812. aasta suvel ei olnud Kutuzov ainukene ülemjuhatajandidaat. Aleksander I Kutuzovit ei soosinud, nimetas teda „ühesilmaliseks satraabiks” ja pani ta ülemjuhatajaks vasta-va komitee soovitusel, keiser ise oleks tahtnud Vene armeele välismaist ülemjuhatajat.

Kutuzov ja de Tolly

Kuidas sai ajalookirjanduses Kutuzovist geniaalne ja Barclay de Tollyt andetu väejuht? Kutuzovi ülistamine sai alguse 1947. aastal, mil avaldati Stalini polkovnikule saadetud kiri, kus Stalin oli kategooriline: „Kutuzov kui väejuht oli vaieldamatult kaks pead Barclay de Tollyst kõrgemal.”

Uued tuuled 1812. aasta Vene-Prantsuse sõja uurimisel hakkasid puhuma 1980. aastatel ning nüüdseks on ka Barclay de Tolly hea nimi enamasti rehabiliteeritud.

1812. aasta sõda ei ole tähtsusetu ka meie ajaloos. Tõsi, sõjasündmused otse Eesti alale ei kandunud, kuid sõja kaudne mõju oli üsna mitmetahuline. Tollase Vene impeeriumi Läänemere provintsid ei toimunud 1812. aastal põliskuber-

mangudele omast patriotismi tõusu. Ent tuhandetel Eestist Vene armeesse võetud nekrutitel tuli käia „Punaparti pillutamamas” ja pole kahtlust, et paljud neist sõdisid Borodino lahingus.

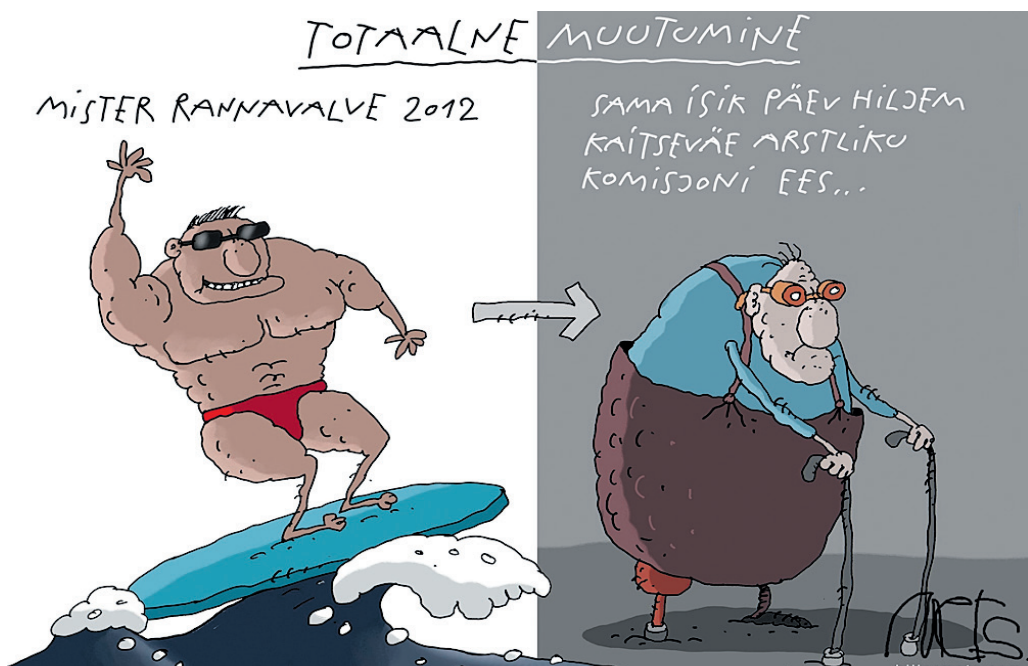
Eestis kõneldi veel 1930. aastatel, et pärast lahingut olevat Barclay de Tolly kutsunud Liivimaalt pärit sõdurid enda juurde. Teiste seas ka kümme-kond eestlast, sealhulgas Pikk Hendrik Valgamaalt Jõgeveste valla Nähki talust. Napoleoni sõdade ajastu oli Vene armees teeninud baltisakslastele omamoodi kuldajastu. Nende osatähtsus Vene ohvitserkonnas oli märkimisväärne ja nad olid juhtival kohal ka Borodino lahinguväljal.

Suure Isamaasõja vend

1812. aasta Isamaasõda on Vene rahvuslikus narratiivis Suure Isamaasõja väikevend. Mõlema isamaasõja kontseptsiooni väljatöötaja ja rahva mällu istutaja on juba alates Aleksander I-st kuni tänapäevani olnud riik. Nende terminite ideoloogilisus ja riikliku propaganda teenistusse rakedatus pärseb aeg-ajalt Suure Isamaasõja teemade teaduslikku arutelu, ent pole takistuseks 1812. aasta Vene-Prantsuse sõja uurimisel.

Seda tõendab äsja ilmunud kolmeköiteline põhjalik 1812. aasta sõjale ja sellele järgnenud Vene armee välismaa sõjakäikudele (1813–1815) pühendatud entsüklopeedia, mille on pannud kokku 158 autorit kümnest riigist, sealhulgas Eestist ja Lätist. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

LUGEJATE KIRJAD

Lapsed ja mõistlik rahakasutus

●● „Võid mind sponsoreerida?” küsib laps. Tal on nimekiri, mida tuleks osta: T-särk, arvutimäng ja bensiini. „Kas sul ei ole T-särke kapp täis? Ja sõida bussi ja rongiga nagu minagi,” vastab vanem.

Kuidas oleks, kui noored otsustaksid perekonna majandamise: rohkem ja suuremaid oste, muidugi reisimine ja restoranides söömine... Tundub, et tänapäeva maailmas peab saama kohe kõik ja kõige moodsama. Internetist on lihtne osta ja raha saadakse SMS-iga.

Rahaga vastutustundlikult ringi käimist peab õpetama kodu, aga finantsalane hariduse peab ka koolis ettepoole tooma ja seda põhjalikult käsitlema. Noored vajavad paremat

arusaamist laenudest, maksustamisest ning majandusest. Paljud noored peavad normaalseks kulutada rohkem kui kontol raha.

See on vanematele raske. Heidan tütrele ette näokreemi hinda, aga viie minuti pärast mõtlen, et pole ju halb, kui ta hooldab oma nahka kvaliteetsete toodetega mille oma palgarahast ostab. Ja kui poiss laenab autot mittevajalikeks lõbusõitudeks, mõtled, et kui kallid juhiluba on omandatud, peabki autoga sõitma – eriti kui ta ostab bensiini oma rahaga. Tõsi, olen mures, kas nad oskavad olla mõistlikud rahakasutajad siis, kui kodust lahkuvad. ●

Raili Reinvek

Kui raha haiseb

●● Vana-Roomas oli masu ja keiser maksustas eelarve tasakaalustamiseks peldikud, öeldes: „Raha ei haise”. Eurokriisi päevaldel võiksid hädalised segase, kuid tulusa lahenduse õppimiseks pöörduda Maarjamaa spetsialistide poole. Seisnua kunagi koos paljude teiste heausklikuga Hoiupanga ukse taga sabas, et kanda raha väidetavalt kindlamsse, rasvasemat intressi maksvasse Tartu Kommertsbanki, kus varsti oma rahast ilma jäin. Panga pankroti uurimine lõppes süüdlas leidmata. Kui juristide silmis on Tartu Kommertsbanki lugu jokk-süsteemselt lõpetatud, siis minu kui mittejuristi mälu on see surmani salvestatud. ●

Ilmar Haaviste

PARTNERKAARDI OMANIKELE 6.09.-3.10.2012 PAKKUMINE, MILLEST ON RASKE KEELDUDA*

Partnerkaart
6.09.-3.10.2012
TASUTA!

* Kuni 1500 pakkumist ainult püsiklientidele

4,49

Tavahind 5,69

*Rakvere LK
seapraad Rakvere, kondita
kg

* Kadaka, Marienthali, Sõbra, Saare,
Hiiumaa, Suurejõe ja Saku Selveris
müügil Saaremaa LT Saare seapraad

5,29

Tavahind 7,59

Nõo Lihavürst
Maamehesink
kg

2,39

Tavahind 3,29

Oskar
delikatess grillveiseliha
300 g
7,97/kg

3,99

Tavahind 5,59

Lavazza
kohvioad või jahvatatud kohv
Qualita Oro
250 g
15,96/kg

1,49

Tavahind 2,39

Valio
juust Kuninga Gouda
Pidupäeva 29%
200 g
7,45/kg

1,09

Tavahind 1,47

Kalev
kompvek Oravake
175 g
6,23/kg

1,18

Tavahind 1,59

Dan Sukker
suhkur
1 kg

14,99

Tavahind 25,90

Kaiserhoff
pott 3,6 L
1 tk

52,99

Tavahind 75,50

Charters
kohver 55 cm, 4 ratast,
laiendatav,
1 tk

2,05

Tavahind 3,40

Zewa
tualettpaber Deluxe Pure White,
3-kihiline,
8 rulli/pk
0,26/rull

Toodeid Eestis

Piltidel on illustreeriv tähendus ja pakkumine kehtib, kuni kaupa jätkub.

Afganistanis teenima hakanud Eesti sõdureid ootab ees saun

Telegramm

Lauri Tankler
Camp Bastion, Afganistan

Eesti kompanii uue teenistuspaiga Pimoni jaoks valmis sel nädalal kaubakonteinerisse ehitatud saun.

Kuigi suvepäevadel ulatub Afganistanis Eesti sõdurite teenistuspaikades temperatuur umbes 50 kraadini, on eestlased oma liitlaste silmis tuntud veidra hobiga käia veelgi palavamas kohas – saunas. Üks saun kõeb õhtuti Eesti alal Camp Bastionis, kõrbesse ehitatud linnamõõtu sõjaväebaasis. Teine, mis sel nädalal lõpuks valmis sai, viiakse lähiajal patrullbaasi Pimon, kus Eesti kompanii on just teenistust alustanud.

„See on sõduritele nii-öelda motivatsiooniks,” selgitas

et siis saab ennast puhtaks pesta. Nimelt niimoodi saab põrgukuumusest leevendust: käid korra 110-kraadises saunas ära, ajad naha higiseks ja ongi 35-kraadine õhk keha jaoks juba jahe.

Pimoni patrullbaasile uue sauna ehitamine algas kaitsevälaste jaoks veidi pärast Afganistani kohalejõudmist maikuus. Kuna enamik sõdureid kuulub jalaväekompaniisse ja nemad läksid patrullülesandeid täitma Wahidi, siis Camp Bastioni jäänud toetus- ja elementide kuuluvad kaitsevälased leidsid võimaluse õhtuti pärast tööpäeva uue projekti kallal nikerdada.

Kasutati ära

„Meil oli teada, et see konteiner läheb ühel hetkel niikui nii tagasi Eestisse, ning mõtlesime, et miks siis mitte seda niimoodi ära kasutada,” selgitas kortermeistri nimetusega ametikohta täitev ehk kogu üksuse varustusega tegelev vanemveebel Veljo Saarniit. „Enamasti oli see ikkagi kapten Aavel, kes õhtuti pärast igapäevast tööd siin keevitas ja puuris.”

Tööjaotus oli selge: Saarniit käis mööda baasi ja otsis ülejääkidest ehitusmaterjale ning Aavel, muidugi koos teistega, ehitas. Näiteks kerise keevitas Aavel kokku itaallaste köögikorstnate metallraamistikust. Osa materjale tuli muidugi tellida ka Eestist ja sellepärast on sauna seinal tänukiri neile, kes kas

Eesti logistilise toetuselembdi NSE-13 ülem kapten Rivo Aavel. „Arvestades, et nad peavad tihtipeale olema operatsioonidel mitu päeva järjest, siis baasi tagasipöördumise juures on vähemalt midagi, mis oleks kodune.” Saunategemisel on ka tegelikult veel proosalisem põhjus kui see,

Käid 110-kraadises saunas ära, ajad naha higiseks ja ongi 35-kraadine õhk jahe.

-1- Kapten Rivo Aavel näitab väikeses kaubakonteineris olevat kahe dušikoha ja korraliku lavaga sauna.

-2- Riidenagideks on Browningu 12,7 mm padrunite hülsid.

Fotod: Lauri Tankler

raha või materjalidega abistasid. Umbes nädal aega tagasi saabus viimase tükina klaasist saunauks ja kolmapäeva õhtul aetigi saun esimest korda soojaks. Töötas küll.

Kuigi Camp Bastioni Eesti alal on üks saun olnud töökorras juba aastaid, pole teiste riikide sõdurid ja tsiviilteenistujad seni eriti hästi aru saanud, miks peaks sellise ilmaga veel kuumemasse tuppa higistama minema. „Kui meil olid siin suvel kirurgid missioonil, siis nad ikka kutsusid oma briti kolleege ka sauna,” rääkis Aavel. „Alguses tulid nad vaatama, seejärel siia maja ette õhtuti istuma ning siis tulid ikka lavale ka.”

Perearstide selts lapse surmas arsti süüd ei näe

Hinnang

Perearstide seltsi hinnangul tegutses neljakuuse imiku surmaga lõppenud juhtumis, mida käsitles pike-malt eilne Eesti Ekspress, perearst igati adekvaatselt, sest pere oli eelmiste lastega hästi hakkama saanud. „Selle pere arst kasutas ära kõik võimalused, mida on arstil võimalik kasutada,” ütles Eesti perearstide seltsi liige Anneli Talvik.

Perearst käitus Talviku hinnangul täiesti adekvaatselt. „Kui mitme lapsega peres on kõik alati korras olnud ja sinna sünnib järgmine laps, siis paarile telefonikõnele mittevastamine või ühe visiidi vahelejätmise ei tekita kõrgendatud tähelepanu,” leidis Talvik.

Ühe võimalusena näeb Talvik, et varem mitu last sünnitanud ema kannatas tõsise sünnitusjärgse depressiooni all. „Mitmed aspektid langevad kokku – õnnetu armastus, mis jätab jälje ka mittesünnitanud naisele, lisaks sünnitusjärgne hormoonide kõikumine. Emal oli kõigest sügavalt ükskõik,” rääkis Talvik.

Polnud kõige pädevamad

Talviku sõnul võis Eesti Ekspressi artiklist välja lugeda, et naise nõuandjad ei olnud imikute toitmise küsimuses kõige pädevamad, kuid olid empaatilised ja hoolivad. „Ma ei näe, et selle juhtumi puhul oleks üldse midagi rohkem ära teha saanud,” ütles arst.

Nii väikest imikut ei oska Talviku sõnul ka ükski sõbranna hinnata. „Kui laps on tekki mässitud ja magab, ei tea ju keegi, kas ta magab sellepärast, et oli näljast jõuetu või sellepärast, et oli just oma lehmapiima saanud.”

Talvik ei mäleta oma praktikast viimase kümne aasta jooksul, et mõni lapsevanem annaks toidusegu asemel kahekuusele lapsele hoopis mannaputru.

„Mannapuder ei sisalda mitte midagi kasulikku, lehmapiim on aga tänapäeval sellevanuselistele imikutele täiesti mittesoovitav toit,” rääkis arst.

Talviku sõnul arutasid nad juhtumit ka oma kolleegidega ning mitte keegi neist polnud midagi sellist varem kuulnud. „Usun, et eelmisel aastal avalikuks tulnud juhtum, kus lapsed koos koertega elasid, pani inimesed ikkagi rohkem märkama ja eri instantsid koostööd tegema.”

Täna Delfis: miks hoiti 4kuuse imiku surma saladuses?

Soome-ugri kongressile saabus vene rahuingel

Üllatused

Tubli hõimutöö ja arutluste taustal kestab

VI soome-ugri maailmakongressil müstika.

Rein Sikk
Siófok, Ungari

Nii nagu „kogemata kombel” kadus ära president Hoomas Hendrik Ilvese kõne venekeelse tõlge, mis pidi selle eesti-keelse ülesaste idapoolsetele soomeugrilastele arusaadavaks tegema, samuti ei suudetud venekeelse tõlkega alguses varustada ka Eesti delegatsiooni juhi Tõnu Seilenthali kõnet. Seilenthal kutsus üles asutama võimust sõltumatuid MTÜ-sid ja tähistama hõimupäeva kõigis riikides lipupäevana.

Korraga hakkasid kongressihoones liikuma säravsilmsed agitaatorid, kupatades rahvast bussidesse, et viia neid prog-

Kuldse skulptuuri 12-meetrise posti otsas kinkis Siófoki linnale vene keeles kirjutavate kirjanike föderatsioon koos arusaamatu taustaga heategevusfondiga.

Foto: Rein Sikk

rammivälisele vene rahuingli avamisele. Selle kuldse skulptuuri kaheteistkümnemeetrise posti otsas kinkis Siófoki linnale vene keeles kirjutavate kirjanike föderatsioon koos arusaamatu taustaga heategevusfondiga. Kuju avati sovetlikus stiilis, ülistades ohjeldamatult Venemaad kui soome-ugri maailma keskust ja Vene-Ungari igikestvat sõprust. Kongressi ametlik keel – inglise – unustati seejuures sootuks. Eesti delegatsioon avamisel ei osalenud.

Arusaamatu seos

Tõnu Seilenthal selgitas, et nii Eesti kui ka Soome loobusid rahuingli skulptuurile omakeelseid tahvleid asetamast. „Samuti jäi arusaamatuks nii kuju kinkijate taust kui ka seos soomeugrilusega. Pealegi püüame siin kongressil edendada just inimeste emakeelset suhtlust ja kirjandust, mitte venekeelset,” ütles delegatsiooni juht.

Udmurdi memmedele ausammas igatahes meeldis, kuigi vene rahuingli seos soome-ugri liikumisega jäi mõneti arusaamatuks. Ungarlaste

esindaja seevastu pidas kuju kitsiks. Annetajate esindajana avamisel kõnelnud Nikolai Drozdovi sõnul on selliseid vene rahuingleid paigutatud juba kolmekümnesse maailma linna. Hämaras süttivad ingljalge all punased tuled, pannes ta tööle meremärgina.

Aga õhtul kõlas oma identiteeti otsivate Venemaa soomeugrilaste (loe: paljuski ametnikega asendatud rahvaesindajate) sadakonnast suust üle Siófoki laul... „Katjuša”, mida saatis tundeline ringtants. Vägesid juhatas lõõtsa tõmbav endine Mordva kultuuriminister. Kui Viljandi folgi pealik Ando Kiviberg viimaks torupillil eesti polkat puhuma hakkas, oli järele jäänud vaid üks tantsupaar.

Eile jõudis kongressil sektsioonide töös osalejateni hulk eestlaste esitatud hõimutegevust edendavaid ideid. Soomeugrilasi õhutati algatama soome-ugri kultuuripealinnade liikumist, leidma ja kaardistama looduslikke pühapaiku ning tähistama hõimupäevi lippude heiskamisega. Ka soome-ugri võimaliku ühislipu idee tekitas hulga elevust.

Sofia Joonsi kodumajas on kaheksa korterit ja hoovis kaks parkimiskohta, aga maja ees parkimine on tasuta.

Foto: Tiit Blaas

Pealinn soosib parkimisel omasid

Parkimine

Pealinlaste parkimismu-
retele lahendust pakkuv
eelnõuparandus ootab
realiseerimist.

Anna-Liisa Villmann
Anna-Liisa.Villmann@epl.ee

Kunagine Tallinna elanik Sofia Joons arvas esmaspäeval pealinna kolides, et elaniku parkimisloa taotlemine on imelihtne. „Selgus, et ma ei või seda välja võtta, sest ma ei ole üks aasta Tallinnas elanud. Olen varem siin hästi kaua elanud, 12 aastat. Nüüd elasin viis aastat Viljandis. Mul oli selline tunne, et tulen tagasi Tallinnasse, aga rahvastiku- registri jaoks ei olnud nii,” lausus Joons.

Parkimise aastakaardile on õigus inimesel, kelle elukoht asub avaliku tasulise parkimisala piires, kes on olnud vähemalt aasta enne taotluse esitamist rahvastikuregistris Tallinna sisse kirjutatud ja kelle nimi on mootorsõiduki registreerimistunnistusel. Kui elani-

ku omandis on mitu sõidukit, on tal voli ühele aastakaardile.

Tallinna abilinnapea Taavi Aas ütles kaks aastat tagasi linnavolikogu istungil, et soodusparkimise õiguse saamiseks vajalik Tallinnas elamise aeg lüheneb aastalt poole aastani. Aas jäi eile kommentaari küsimiseks kättesaamatuks.

Aeg peaks lühenema

„Kõnealune eelnõu on endiselt volikogu menetluses. Kindlasti peaks soodusparkimisloa saamiseks vajalik Tallinnas elamise aeg lühenema,” lausus Tallinna volikogu sotsiaaldemokraatide esimees Jaak Juske.

Tallinna transpordiameti linnatranspordi osakonna juhataja Ruth Pärna sõnul on tegemist pealinlastele tehtud maksusoodustusega. „Määrus on aastast 2003. Võin öelda, et teema on pikalt päevakorras. Tõenäoliselt oleks see ka lahendatud, kui poleks tekkinud poliitilist lähenemisviisi. Igasugune rahaküsimine tekitab alati vaidluse ja sellepärast ei ole määrust muudetud. Val-

misolek selle muutmiseks on juba kaks aastat, et kõik inimesed saaksid linna sisse kirjutades kohe soodusparkimise võimaluse,” teatas Pärn.

Tänaseks on Joonsi parkimismure lahenenud. „Kõik on seotud kahe asjaga – kus sa oled sisse kirjutatud ja kes on auto paberitesse sisse kirjutatud. Sõpru saab panna auto kasutajaks. See ei ole ju kriminaalne, aga lihtsalt natuke tüütu,” nentis Joons.

Aastane parkimisluba maksab Tallinna kesklinna elanikule 38,35 eurot. Alternatiivina võib värske tallinlane soetada kesklinna avaliku valveta tasulise parkimise tsooni kuukaardi, mis maksab ligi 128 eurot. ●

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Nutitelefonil
omanikud,
vaadake
videot

Sisekaitseakadeemiat surutakse Narva külje alla

Meelemuutus

Eilne Eesti Ekspress avalikustas, kuidas parteide helde rahastaja Priit Kotkas ootab nüüd valitsuselt otsust viia sisekaitseakadeemia (SKA) Narva külje alla temale kuuluvale krundile.

Uurides aga siseministeeriumi kevadisi, pea nädalaste vahedega koostatud ja pealtnäha identseid memosid, milles analüüsitakse SKA-le erinevaid asukohti, selgub, et veel 9. aprillil ei eelistatud ministeeriumis mitte kuidagi Ida-Virumaad. Miinuste seas oli üles loetud ka sealsed „jul-

geoleku ohud” ja ehitamise kulud oleksid küündinud 100 miljoni euron. Kuid juba kümme päeva hiljem, 19. aprilliks, olid kui imeväel eelnimetatud julgeoleku ohud kadunud ning ka ehituskulud sulanud 71 miljoni euro peale, mis on peaaegu võrdväärne Murastesse või Piritale ehitamise kuludega.

Lisaks neile muudatustele ilmus aprillikuus valitsusele esitatud memodesse ettepanek „toetada SKA ehituse alternatiivi Ida-Viru”. Sellele aga ei järgne mitte toetamise põhjendus, vaid hoopis nõuanded, mida siseministeerium toetuse

väljendamiseks ära teha saab. „...alustada vajalikke toiminguid riigile kuuluvate kinnistute üleandmiseks [...], koostada finants- ja tegevuskava SKA Ida-Virumaale ehitamiseks...” seisab siseministeeriumi asekancleri Lauri Lugna koostatud memorandumis.

Lugna vastas Eesti Päevalehe järelepärimisele aga äärmiselt lakooniliselt, öeldes, et julgeoleku ohte ei kajastata avalikes ega ka asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud dokumentides või nõupidamistel. Seega nende olemasolu või kadumist ta kommenteerida ei saa. ● Ann-Marti Nergis

PROFFIDELT PROFFIDELE

Bipper

FT 1.4 75 hj

Tavahind al 10 400 €

Erihind 8 900 €

Hinnavõit al 1 500 €
Kuumakse al 107 €

Partner

L1 FT 1.6 HDi 75 hj

Tavahind al 14 800 €

Erihind 12 500 €

Hinnavõit al 2 300 €
Kuumakse al 150 €

Expert

L2H1 FT 29 1.6 HDi 90 hj

Tavahind al 19 900 €

Erihind 16 900 €

Hinnavõit al 3 000 €
Kuumakse al 203 €

Boxer

L3H2 FT 335 2.2 HDi 130 hj

Tavahind al 23 500 €

Erihind 20 500 €

Hinnavõit al 3 000 €
Kuumakse al 246 €

Nüüd uue tarbesõidukiga kaasa tasuta GPS
Garmin ja erihinnaga Comfort pakett
(konditsioneer ja CD/MP3 raadio)

NR 1 Eestis.

Peugeot tarbesõidukid on Eestis enim-
müüdud juba kolmandat aastat järjest!

Peugeot'l on suurim tarbesõidukite valik turul, vastates ka kõige nõudlikumatele vajadustele. Mudelite keskmine kütusekulu: 4,3 – 9,3 l/100 km ja CO₂ emissioon: al 107 – 208 g/km. 5-aastane garantii koosneb 2-aastasest tootja lepingulisest garantiist- ja 3-aastasest OÜ KW Bruun Baltic täiendavast Driveline garantiist. Autoliisingu krediidi kulukuse määr on 3,20% aastast järgmistel näidistingimustel (seisuga 01.09.2012): vara hind 11 500 eurot, sissemakse 10%, jääkväärtus 25%, aastane intressimäär 2,25 % + 6 kuu Euribor, periood 60 kuud, lepingutasu 199 eurot. Pildid on illustriativsed. Hinnad sisaldavad käibemaksu 20%. Pakkumine kehtib kuni 30.11.2012

PEUGEOT

Tallinn
Amserv Sõpruse
Sõpruse pst 151 Tel: 620 0950

Tallinn
Auto Forte
Tartu mnt 87 D Tel: 699 7510

Kuressaare
Kuressaare Autoteenindus
Kalevi põik 2 Tel: 452 1041

Viljandi
Rael
Tallinna tn 97 Tel: 433 0987

Tallinn
Metro Auto
A. H. Tammsaare tee 53 Tel: 654 0300

Tartu
Amserv Turu
Ringtee 32 Tel: 730 0666

Pärnu
Marine Auto
Roheline 66 Tel: 449 9072

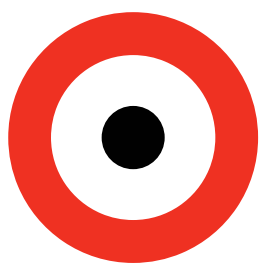
Valga
Salome Tartu
Pihtlaka tn 2 Tel: 733 7580

Haapsalu
Uuemõisa Autokeskus
Tallinna mnt 78, Uuemõisa Tel: 472 4010

Jõhvi
Marine Auto
Jaama 42 B Tel: 332 1071

Rakvere
Wiru Auto OÜ
Kreutzwaldi 58 Tel: 329 5560

Narva
Marine Auto
Tiimani 5 Tel: 354 5001

KLICK

SINU DIGIPOOD

Tagasi kooli

Selle sügise superstaar!

SÜLEARVUTI

ASUS K53E

ekraan 15.6"	Intel Pentium B970	Windows 7
mälu 6GB	kõvaketas 750GB	aku tööaeg 6:00
garantii 3a	kaal 2,5kg	

-23%

- kuni 1696MB Intel HD graafika
- DVD-kirjutaja • aku kestvus kuni 6 tundi
- Bluetooth 3.0 • WiFi • 1xUSB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI • VGA

Kui ostate Windows 7
opsüsteemiga arvuti, saate
Windows 8 Pro vaid € 14.99 eest.

Pakkumine kehtib vahemikus 2. juuni 2012 kuni
31. jaanuar 2013. Täpsemat teavet küsige müüjalt või
külastage veebisaiti www.windowsupgradeoffer.com

ASUS
Inspiring Innovation • Persistent Perfection

499.-

kuumakse alates 48 kuud **12.63€**

~~649€~~

Uus ja võimas netbook!

Packard Bell
DotS-C

-28%

- Intel GMA 3600 graafika
- WiFi • 3xUSB • HDMI • VGA

259.-

kuumakse alates 48 kuud **6.56€**

~~359€~~

Uus 2012 a. mudel!

Compaq Presario
CQ58-150SY

-28%

359.-

kuumakse alates 48 kuud **9.09€**

~~499€~~

- DVD-kirjutaja • kuni 782MB Intel HD graafika
- WiFi • 3xUSB • HDMI • VGA

Hea hinnaga kvaliteetne tahvelarvuti!

-20%

TAHVELARVUTI

Trust 9.7"
Novitab

199.-

kuumakse alates 36 kuud **6.57€**

~~249€~~

- IPS ekraan - Tagab suurepärase vaatenurga ja tõetruud värvid.

- ekraan 9.7", 1024 x 768 pikslit
- Cortex A8 1,2GHz protsessor • mälu 8GB; 1GB MB RAM
- Android 4.0 Ice Cream Sandwich • WiFi • microSD mälukaardi pesa, kuni 32GB
- miniHDMI • 2xUSB • 3 MP videokaamera • aku kestvus kuni 8 tundi • kaal 540g

Võimas optika ja palju nutikaid omadusi!

DIGIKAAMERA

Olympus SP-620UZ

-33%

139.-

~~209€~~

- 16 MP • 21x opt. suum, lainurk, (25-525mm), stabilisaator
- salvestab 720p HD videot, lisaeffektid • eesti- ja venekeelne menüü
- 3D pildistusržiim, panoraamržiim • 3"/7,6cm LCD ekraan • HDMI liides

Sony tippmudel parima hinnaga!

MOBIILTELEFON

Sony Xperia S

-20%

Ajakirja DIGI hinnang

399.-

kuumakse alates 48 kuud **10.10€**

~~499€~~

- 4,3" (1280 x 720 pikslit) ekraan
- 1.5 GHz Qualcomm Dual Core protsessor
- 32GB mälu; 1GB RAM
- bluetooth • WiFi • Wi-Fi hotspot • FM raadio
- fotokaamera 12.1MP • videokaamera 1080p
- kõne aeg kuni 7,5 tundi • ooteaeg kuni 450 tundi

46"

117cm

DVB-T/C

digituunerid

LED

USB

SALVESTUS

Full HD

1920x1080p

USB VIDEO

MKV DivX HD MP3 JPG

LED LCD-TV

Grundig VLE7131BF

GRUNDIG

46" LED teler
parima hinnaga!

-40%

599.-

kuumakse alates 48 kuud **15.16€**

~~999€~~

Müügil ka 40" mudel. hinnaga: **499.-**

www.klick.ee osta kodust lahkumata.
Kaup kätte 2-5 tööpäevaga, kiire ja mugav järelmaks.

Mahatõmmatud hindade näol on tegemist toodete tavahindadega.
Kampaania kestab 04.09.2012 - 30.09.2012.
Kaupa on piiratud koguses. Kõik pildid on illustratiivsed

KLICK

TALLINN: Viru Keskus ☎ 6668160 | ✉ viru@klick.ee; Kristiine Kaubanduskeskus ☎ 6668116 | ✉ kristiine@klick.ee; Rocca Al Mare kaubanduskeskus ☎ 6668155 | ✉ rocca@klick.ee; Ülemiste Kaubanduskeskus ☎ 6668159 | ✉ ulemiste@klick.ee;
Järve Kaubanduskeskus ☎ 6668154 | ✉ jarve@klick.ee; Lasnamäe Centrum ☎ 6668128 | ✉ mustakivi@klick.ee; Mustika Kaubanduskeskus ☎ 6668151 | ✉ kadaka@klick.ee; Sikupilli Kaubanduskeskus ☎ 6668156 | ✉ sikupilli@klick.ee;
Pirita Selver ☎ 6668158 | ✉ pirita@klick.ee; **TARTU:** Tasku keskus ☎ 666 8163 | ✉ tasku@klick.ee; Lõunakeskus ☎ 6668153 | ✉ lounakeskus@klick.ee; Kaubanduskeskus Eeden ☎ 6668164 | ✉ eeden@klick.ee;
PÄRNU: Kaubamajakas ☎ 6668152 | ✉ pamu.papiniidu@klick.ee; **VILJANDI:** Viljandi Centrum ☎ 6668166 | ✉ viljandi@klick.ee; **JÕHVI:** Kaubanduskeskus Tsentraal ☎ 6668168 | ✉ johvi@klick.ee; **RAKVERE:** Põhjakeskus ☎ 6668177 | ✉ rakvere.pohjakeskus@klick.ee;
VALGA: Valga Maxima ☎ 6668121 | ✉ valga@klick.ee; **PAIDE:** Ringtee 2, ☎ 6668124 | ✉ paide@klick.ee; **KURESSAARE:** Auriga Keskus ☎ 6668117 | ✉ kuressaare@klick.ee; **VÖRU:** Kagukeskus ☎ 6668173 | ✉ voru@klick.ee.

CLINTON ÜLISTAS OBAMAT

Demokraatide parteikongressil Charlotte'is avaldas ekspreident Bill Clinton president Barack Obamale toetust, süüdistades vabariiklasi USA võlakoorima kasvus. **USAToday**

HIIGELTRAHV GAZPROMILE?

10 000 000 000-eurone trahv võib oodata Vene gaasimonopoli Gazprom, kui Euroopa Komisjon suudab tõestada, et ta on süüdi kartellidevastase seaduse rikkumises. **Delfi**

PUTINI KURELEND VIIS TÖÖ

Vene reisijakiri Vokrug Sveta lasi lahti oma peatoimetaja Maša Gesseni (pildil), kes keeldus saatmast reporterit kajastama president Putini lendu koos Siberi kurgedega. **Delfi**

PRANTSUSE ALPIDES TULISTATI PEREKONDA

Nelja-aastane Briti tüdruk leiti elusana ja tema kolm aastat vanem õde raskelt haavatuna pärast tulistamist Annecy järve ääres Prantsusmaal, kuid kuulirahke alla jäänud autost leiti tapetu-

na nende vanemad ja vanaema. Ka üks kohalik jalgrattur sai surma. Tulistamise ohvriks langenud araabia päritolu perekond elas Inglismaal Surrey, Prantsusmaal olid nad puhkamas. **BBC**

Ohoo? Oh ei. Nokia ei vapustanud

Mobiiliäri

Nokia ja Microsoft loodavad ja vajavad läbilööki, kuid uus Lumia-telefon seda pole.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@ep.ee

Juba sel ajal, kui Nokia toodetava ja Microsofti tarkvara kasutava uue Lumia esitlus New Yorgis alles käis, läksid Nokia Helsingi börsil kaubeldavad aktsiad langusse, kaotades päeva lõpuks peaaegu 13 protsenti väärtusest. Veidi veelgi hullemini – miinus 16 protsenti – läks Nokial USA aktsiaturul. Helsingi börsil jätkus langus ka eile.

Tõsi küll, see on vaid investorite ja nende puhul esialgne reaktsioon apraadile, millega nii Nokia kui ka Microsoft loodavad taastada ja suurendada oma turuosa aina kon-

kurentsikamas keskkonnas. Investorite hinnangul ei tekitanud uus Lumia oodatud ohoolamust ja abi polnud ka selles, et infot ei antud ei hindade, müügikuupäevade ega partneroperaatorite kohta.

„Häda on selles, et maa-

Kui uus Lumia tarbijatele peale ei lähe, võib see tähendada Nokia lõppu.

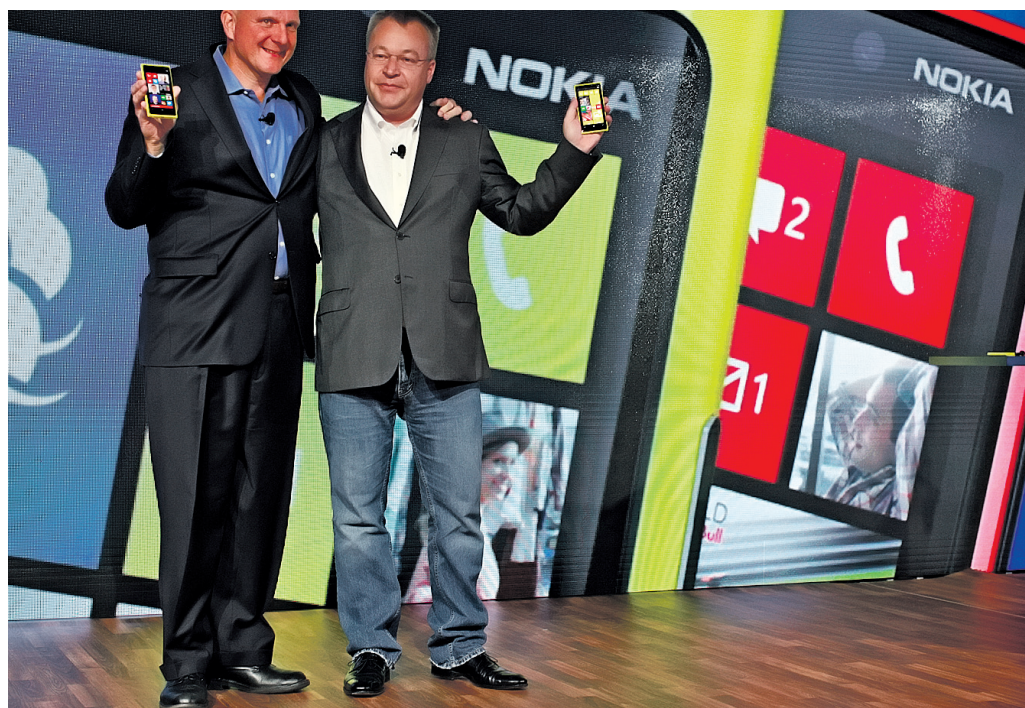
ilmas töötatakse neljandate, viiendate ja kuuendate mobiiliversionide kallal, kuid Nokia püüab ikka veel oma esimesest edasi liikuda. Ja järele jõudmiseks on vaja veel üsnagi palju teha,” tsiteeris Reuters analüütik Mark Sued. „Inimesed ootasid midagi pimestavat. Enamik investoreid näeb siin aga evolutsiooni, mitte revo-

lutsiooni. Nokia on mõningaid häid edusamme teinud, kuid investorid ootasid suuremat edasihüpet. Seda me ei saanud.”

Nokia käes on praegu vaid vaevalt kümme protsenti nutitelefonide turust. Oli aeg, mil pooled mobiiltelefonid kandisid Nokia märki, kuid see oli enne Apple iPhone'i saabumist 2007. aastal. Microsoft pole aga suutnudki mobiiliseadmetes ilma teha, Windowsiga töötavaid nutitelefone on maailmas Strategy Analyticsi andmeil alla nelja protsendi.

Elu ja surma küsimus

Paljude analüütikute hinnangul on nüüd esitletud, uusimat Windows Phone 8 operatsioonisüsteemi kasutav Lumia 920 (ja ka mudel 820) eelkõige Nokia, aga võimalikult ka Microsofti viimaseks suureks katseks haarata turgu Apple'ilt, Samsungilt ja

Microsofti juht Steve Ballmer (vasakul) ja Nokia juht Stephen Elop tutvustasid uusi telefone.

Foto: Reuters/Scanpix

Google'ilt. Kuid ega noodki maga: Google'i Motorola-üksus tuli just välja kolme uue Android-nutitelefoni ning Apple'i uut iPhone'i on oodata järgmisel kolmapäeval.

Investorite esialgne reaktsioon ei pruugi peegeldada tarbijate käitumist, kui aga uus

Lumia neile peale ei lähe, siis võib see skeptilisemate asjatundjate meelest tähendada lõppu raha neelavale Nokiale ja anda tõsise hoobi Microsoftile. Nokia vajab aga hädasti edu, kuna viimase 18 kuu jooksul on tegevuskahjumiks kuhjunud juba enam kui kolm mil-

jardit eurot ja koondatud on 10 000 töötajat.

Võimalik, et Nokia plaanib siiski veel üht läbimurret. Nimelt on juba mõnda aega liikunud kuuldused, et Nokia valmistub tulema turule enda tahvel- ja võib-olla ka tavaarvutiga. ●

Tere tulemast vastavatud Raudalu Konsumisse!

Viljandi mnt 41A, Tallinn.

5-11.09.2012 AVAMISNÄDALA ERIPAKKUMISED SÄÄSTUKAARDIGA

Hele viinamari
Victoria
kg

Itaalia
I klass

0.99

Valio Alma
Eesti juust
350g

2.89
1.69

4.83/kg

Cirio
Extra Virgin
oliivõli
500ml

4.59
2.79

5.58/l

Darling
kuivtoit
koertele
15kg
liha-
juurvilja

21.49
9.99

0.67/kg

Pampers GP mähkmed
Mini, Midi,
Maxi, Maxi Plus,
Junior
tk al. 0.13

20.49
14.49

Clatronic
mikrolaineahi/grill 17l
700/1000W

69.50
39.90

Soehnle Flip digitaalne
kõõgikaal
hõbedane

26.50
14.99

KÕIKIDELE KLIENTIDELE
Hele õlu
Saku Originaal
4,6% 0,5l

+pant 0.08
0.45 0.90/l

Osta perioodil **5.-30.09.** korraga vähemalt **10 euro eest**, registreeri kassas oma Säästukaart ning **osale loosimisel!**

Loosime välja: Täisautomaatse espresso-/kohvimasina Bosch TCA5201, 10 kinkekorvi, 30 ETK Grupi 10 eurost kinkekaarti.

5.-30.09. Säästukaardi vormistamine soodushinnaga

1€

Säästukaart Plus kaardi vormistamine tasuta!

Kuni **16.09.** kõikidele Säästukaart Plussi vormistajatele **kingitus!**

8.09 ja 15.09. kell 12-16 lasteüritused. **Üllatused!**

8.09. kell 13-15 teeb fotograaf kõigist soovijaist **tasuta pilti!** Võimalus pildistada koos Yeti või Jussiga.

KONSUM
Raudalu

AVATUD ELEKTRITURU INFOTELEFON

6 160 160

on elektrituru uuest aastast avamise infotelefon, kust saab igal tööpäeval kella 8–20 teavet nii eesti kui ka vene keeles. Teenustasuta infotelefon on täienduseks märtsis avatud elektrituru avanemise riiklikule veebilehele www.avatud2013.ee ja selle eesmärk on anda elektrimüüjatest ning võrguettevõtetest sõltumatut teavet. **EPL**

LENNUKIBUUM

28 200 uut vähemalt sajakohalist reisi- ja kaubalennukit läheb lennufirmadel vaja aastatel 2012–2031 ja nende väärtuseks oleks neli triljoni USA dollarit, teatas Airbus. **EPL**

EI PRO KAPITALILE

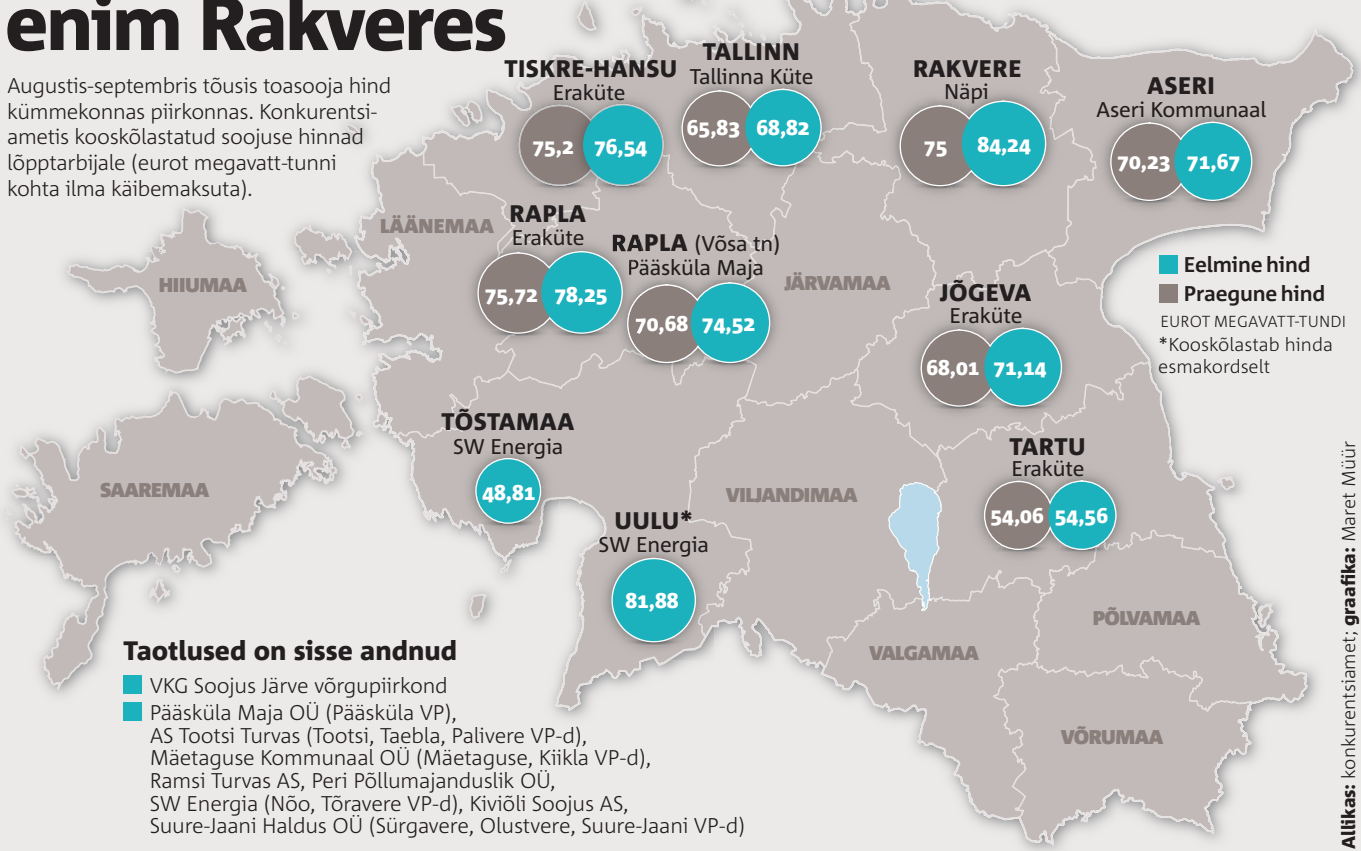
Swedbank Investeeringufondides läbi viidud analüüsi põhjal otsustati Pro Kapitali aktsiat esmaemissioonist Swedbanki pensionifondide portfellidesse mitte osta. **EPL**

TÖÖJÕUPUUDUS

Lähemate aastate jooksul vajatakse Eesti tööturule umbes 140 000 inimest ja selgelt on langemas lihttöö osatähtsus, teatas majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. **EPL**

Toasoojus kallineb algaval küttehooajal enim Rakveres

Augustis-septembris tõusis toasooja hind kümnekonnas piirkonnas. Konkurentsiametis kooskõlastatud soojuse hinnad lõpptarbijale (eurot megavatt-tunni kohta ilma käibemaksuta).

Sooja kallinemine tabab rängemalt väikeasulaid

Hinnatõus

Asulate väikesed katlamajad pole puiduküttele seadistatud ja seetõttu küsivad raha juurde.

Andres Reimer
andres.reimer@epi.ee

Hinnatõus tabab kütteperioodil valusamalt kodusid Eestis väikeses kohtades, kus katlamajasid pole jõutud kallilt gaasi või õlikütelt puiduküttele ümber seadistada.

Kui tallinnlastele tõusis soojuse hind suve lõpus vaid viie protsendi võrra ja lähiajal pole kallinemist ette näha, siis maarahval võib soe tuba minna viiendiku võrra kallimaks.

„Asi on nii hull, et õue ei taha minnagi – inimesed ei vaata hea pilguga,” ütles Suure-Jaani Halduse tegevjuht Aivar Veeperv. „Küsimine konkurentsiametilt soojusele 19-protsendilist hinnatõusu ja see võib sundida meie kliente kaugkütte asemel tulevikus näiteks maakütet valima.”

Suure-Jaani katlaid koetakse põlevkiviõliga, mille hind püsib tänu sarnasele turupo-

sitsioonile toornaftaga praegu väga kõrgel.

Konkurentsiamet menetleb praegu paarikümnet Suure-Jaani sarnase väikese võrgupiirkonna taotlusi, kellest enamik tuli hinda kooskõlastama esimest korda, sest seni valla poolt määratud hinnad ei võimaldanud ettevõtetal talve üle elada.

Veeperve kinnitusel on tema ettevõtte just see tüüpiline väikefirma, kes rahapuudusel pole jõudnud odavamale puiduküttele üle minna. Kolmest katlamajast suudab ettevõtte KIK-i abiraha toel lähiajal puiduküttele üle viia ühe, kuid üks katlamaja ja kolmandik kliente läheb tõenäoliselt kaduma. „Inimesed on maalt lahkunud, kliente on vähe ning kolhoosiajal ehitatud kaugküttetrasside soojakaod on liiga suured, et nendega edukalt majandada,” selgitas Veeperv.

Kümme esmakordset

Kuueteistkümnest konkurentsiametile laekunud sooja ettevõtte taotlusest kümme on esmakordsed, mis annab märku väikekatlamajasid tabanud hinnašokist. „Gaasi ja põlevkiviõli hind kõigub igakuiselt ja

peamiselt ikka ülespoole, mis seab väikesed katlamajad raskustesse,” rääkis konkurentsiameti energeetikateenistuse juhataja Külli Haab. „Puiduhakke puhul sõlmitakse aga pikaajalised tarnelepingud, mille hind on palju odavam ja seda ei muudeta ootamatult.”

Toasoojuse hinnatõus ei taba väikeasulaste elanikke kohe kütteperioodi alguses, sest nende katlamajad esitasid taotluse konkurentsiametile liiga hilja. Menetlemine

Puiduhakke puhul sõlmitakse pikaajalised tarnelepingud, mis on palju odavam.

võtab nii kaua aega, et oktoobrikuus kehtivad veel endised hinnad. Samuti ei või sooja ettevõtjad loota, et nende taotlused täies ulatuses rahuldatakse. „Juhtumeid, kui hinnatõusu taotlus on nii põhjalikult ette valmistatud, et see rahuldatakse täies ulatuses, tuleb ette harva,” tõdes konkurentsiameti kaugkütte osakonna juhataja Mare Karotamm. **•**

PROGNOOS

Soojus võib kallineda ka oodatust vähem

Toasooja hind võib tõusta sel aastal 14 protsenti, prognoosis septembri alguses rahandusministeerium.

Konkurentsiametile esitatud taotlused pärinevad aga väikestest gaasi- ja põlevkiviküttele töötavatest soojusvõrkudest, mis moodustavad vaid ligi kuus protsenti turumahust.

Keskmiist soojahinda kõige rohkem mõjutav Tallinna Küte tõstis augustis hinda viis protsenti. Suurte Tartu ja Pärnu võrgupiirkondade poolt pole aga tänu hakkpuidu kasutamisele hinnatõusu taotlusi lähiajal oodata. Rahandusministeeriumi hinnavaalem arvestab üheksa kuu keskmist vedelkütuste hinda välisturgudel ning euro ja dollari kurssi, seega hakkab kevadine naftahinna kõrgtase soojusenergia hindadesse jõudma ning aasta kokkuvõttes võib hinnatõus ulatuda ligi 14 protsendini.

LNG-terminali kohta on vastakad uuringud

Tellija muusika

Sama uurija nimetab

ühele tellijale sobivaimaks Muuga sadamat,

teisele Paldiskit.

Andres Reimer

andres.reimer@epi.ee

Taani uuringufirma Ramboll annab täna Eleringile, Tallinna Sadamale ja Vopak LNG-le aruande, millest järeldub, et Muuga sadamas läheb terminal ligi kolmandiku võrra vähem maksma kui sama terminal mujal.

Kuid terminali pärast vihast konkureerivale Balti Gaasile tõestas Ramboll alles kaks aastat tagasi must valgel hoopis vastupidist: Muugal minevat terminali rajamine kolm korda kallimaks kui Balti Gaasi valitud asukohas Paldiskis.

Elering teatas Rambollile viidates, et Muuga terminali maksumuseks kujuneb 231 miljonit eurot. Ramboll soovis pakkuks konkurendile varem tehtud raportis Muuga terminali maksumuseks 95 miljonit eurot, Paldiskis aga 30 miljonit eurot.

„Uuring kinnitas meie senist teadmist, et Muuga on

kogu regioonis majanduslikult kõige parem ja tarbijaid potentsiaalselt vähim koormav projekt,” kommenteeris Rambolli tööd Eleringi juht Taavi Veskimägi.

Balti Gaasi juhi Heiti Hääl väitel kinnitavad Eleringi avaldatud summad Rambolli 2010. aasta uuringu järeldusi, et Paldiski on piirkondliku LNG-terminali asukohaks ilmselgelt soodsaim koht. „Eleringi teavitust oli absurdne ja demagoogiline, sest võrdles Muuga sadamat Muuga sadamaga,” lausus Hääl.

Sõltumatud raportid?

Ramboll kinnitab, et mõlemad raportid oleval sõltumatud, sest tellijad andsid erinevad lähtetingimused. „Balti Gaasile tehtud töö lähteülesanne nägi ette LNG-terminali asukohavaliku võrdluse kolmes erinevas geograafilises punktis. Eleringile on Ramboll lõpetamas projekti „Veeldatud maagaasi (LNG) terminali teostatavusuuringu”, mis käsitleb ainukese asukohana Muuga sadama territooriumi ning on tehnilise ja majandusliku suunitlusega töö,” selgitas Ramboll Eesti juhataja asetäitja Hendrik Puhkim. **•**

Alkohol kallineb 0,5–3 protsenti

Aktsiis

Valitsus kiitis heaks alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu, millega tõstetakse ajavahemikus 2013–2016 alkoholiaktsiisi viis protsenti aastas. Muudatus suurendab riigieelarve tulusi ning tagab alkoholi hinnatõusu samas tempos üldise hinnatõusuga, et alkoholi kättesaadavus ei suureneks, teatas rahandusministeerium.

Majandusminister Juhan Parts ütles eile valitsuse presikonverentsil, et alkoholi kättesaadavus ei tohi ajas paraneeda, kuid paraku on alates 1996. aastast see paranenud üle kahe korra. Seda siis, kui vaadata inimeste sissetulekute kasvu ja võrrelda seda alkoholi hinda ja aktsiisiga.

Eeldusel, et alkoholi omahind jääb samaks, tõuseb muudatuse tulemusena uuel aastal

alkoholi toote hind keskmiselt 0,5–3 protsenti.

Viieprotsendist aktsiisitõusu tähendab ministri sõnul õlle puhul üheprotsendist hinnatõusu, veini puhul keskmiselt 0,5–0,6-protsendist hinnatõusu ning viina puhul kolme protsendist hinnatõusu. „Sissetulekud kasvavad kindlasti kiiremini,” lisas Parts, et suhtes palgaga aktsiis alkoholi hinda ei tõsta.

Hinnanguliselt suurenevad alkoholiaktsiisi tõstmise tulemusena riigieelarve kassapõhised maksutulud seitse miljonit eurot tuleval aastal, 22 miljonit eurot 2014. aastal, 40 miljonit eurot 2015. aastal ning 60 miljonit eurot 2016. aastal.

Seaduse jõustuks 1. jaanuaril 2013.

Altiast Eestis hinnangul võiks alkoholiaktsiisi tõusta mitte aasta algusest, vaid 1. veebruarist ning lahja alkoholi aktsiisi võiks muutada rohkem kui kangel alkoholil ja veinidel. **• Delfi**

CRADLE OF FILTH TULEB ROCK CAFÉSSE

Loodetavasti esineb 17. novembril Tallinnas Rock Cafés šoki-metali ansambel Cradle of Filth. Bändi koduleheküljel on Tallinna kontsert välja kuulutatud, Rock Café märgib antud päeva kohta

vaid: reserveeritud. Bänd moodustati Suffolks 1991. aastal ja Tallinnas esitlevad nad oma 10. stuudioalbumit „The Manticore and Other Horrors”, mis peaks välja tulema 30. oktoobril. **EPL**

REIN METS ETDM-IS

Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis avatakse 14. septembril Rein Metsa retrospektiiv. Esindatud on Metsa loodud ehted, seinaplaadid, objektid, skulptuurid ja maalid. **EPL**

LAHEMAA MAJADEST

Keskonnaamet ja Eesti arhitektide liit korraldavad 11. septembril Viinistu kunstimuuseumi kabelis mõttekoja „Uus arhitektuur Lahemaa vanades külates”. Modereerib Ülar Mark. **EPL**

Hype Williams esineb täna Telliskivis

Tantsumuusika

Septembrikuu Haigla Pidu toimub täna alates kella 23 Telliskivi loomelinnaku neljanda korruse peosaalides ning võõrustab kahte peaesinejat. Esimene neist on duo Inglismaalt – Hype Williams, kelle muusika koostisosadeks on pop, *r&b*, *dub*, hiphop, *ambient* ja mis kõik veel. Hype Williams on esinenud moodsatel festivalidel (Sonar, Primavera), kodust kaugel (Jaapan, Ameerika) ning jõuavad nüüd ringiga tagasi Eestisse. Peakülarline number kaks on Berliinis elav eestlane Bakey Ustl (Unthank). Eesti muusika fännidele ütleb kindlasti nii mõndagi artistinimi Blitz. Selle nime all tegi tantsu-*funk*'i Vädrast pärit Timo Rohula. Bakey Ustl'i varjus suunas Timo oma helikeele sügavama ja tumedama tantsumuusika poole. Ja kolis Berliini elama. Ning muusikat tegema. Berliinis hingab ta koos *techno*, *minimal* ja *deep-house*'iga. Bakey muusika on kümnetollisel vinüül-EP-l välja andnud Firecracker'i tütarfirma Unthank. Peo pilet maksab enne keskööd 6, hiljem 8 eurot. **• EPL**

Noblessneri valukojas näeb kolmel etendusel Arvo Pärdi muusikale ehitatud moderntantsu

Proov. Soome ja Eesti muusikud ning tantsijad tegid eile Noblessneri valukojas proovi, valmistudes kontsertetenduse „Passio” tänaõhtuseks ettekandeks.

Pühapäevani antakse kolm etendust, mis moodustavad osa Nargenfestivali hooaja lõpetavast Arvo Pärdi päevade programmist.

Soome koreograaf Tiina Lindfors lõi Pärdi vaimulikele heliteostele tuginedes kompositsiooni viimase õhtusöömaaja teemadel. Seda esitab Soo-

me tantsuteatri ERI seitsmeliikmeline trupp, kes kannab Erika Turuse disainitud kostüüme. Pärdi teosed „Mein Weg”, „Da Pacem Domine”, „In Principio”, „Festina Lente”, „Cantus Benjamin Britteni mälestuseks” ja „Passio” kannavad ette Eesti filharmoonia kammerkoor ja Tallinna kammerorkester Tõnu Kaljuste juhatusel. Kristuse viimaseid päevi kujutava etenduse valguseffektid on loonud Esä Kyllönen.

Teose esietendus toimus 2011. aasta lihavõtete ajal

Turu katedraalis osana Euroopa kultuuripealinna programmist. Soome evangeelne luterlik kirik andis Lindforsile lavastuse eest aasta kultuuripreemia. Lindfors on öelnud, et tahtis keskenduda eelkõige ristilöömise ja ülestõusmise vaimsele ning sümbolisele käsitlusele ja distantseeruda Kristuse kannatuste realistlikust ja lineaarsest kujutamisest. Samal ajal peab ta oluliseks Kristuse rolli radikaali ja variserluse paljastajana. „Kõik, kes end vabaduse nimel ohver-

davad, on suuremal või vähemal määral pühakud,” vahendab Turun Sanomat Lindfors sõnu. Nargenfestivali programmi lisati lavastus Pärdi soovitusel.

Nagu ikka, lõppevad nii Nargenfestival kui ka Pärdi päevad 11. septembril Arvo Pärdi sünnipäevakontsertiga. Tallinna Jaani kirikus tulevad Eesti filharmoonia kammerkoori ja Tallinna kammerorkestri esituses ettekandele teosed „Fratres”, „Cantus”, „Aadama itk”, „Salve Regina”

ja „Te Deum”. Sama koosseis esitab kava ka 19. oktoobril Mehhikos toimuval rahvusvahelisel muusikafestivalil Cervantino. **• Kaarel Kressa**

Vaata videot digilehest
••• ajaleht.epl.ee

Nutitelefonis omanikud, vaadake videot

Chick Corea tuleb Eestisse

Jazzkaar

14. novembril alustab Tallinnast oma Euroopa turneed Ameerika legendaarne pianist ja helilooja Chick Corea. 50 Grammy nominatsiooni ja 18 Grammy auhinna on ta on enim auhindu pälvinud muusik, kes eales Eestit külastanud. 14. novembril kell 19 Nokia kontserdimajas toimuv kontsert on Jazzkaare tähtsündmus.

Corea on viimase poolsajandi prominentsemad džassimuusikud. Ta on kontserte andnud ja plaadistanud tippmuusikutega nagu Miles Davis, Bobby McFerrin, Gary Burton, John McLaughlin, Al Di Meola, Herbie Hancock. Sümfoniaorkestritega on ta esitanud ja salvestanud Mozarti ja oma klaverikontserte. Corea kuus sooloalbumit vahemikus 1970–1972 ECM-le olid firma laiemal tuntuse saavutamisel olulise tähtsusega. Pianistil on vaimustavaid akustilisi koosseise, aga väga armastatud on ka Corea Elektrik Band. USA, Inglismaa ja Jaapani muusikaajakirjad on Chick Corea korduvalt valinud parimaks klavhvpillimängijaks ja heliloojaks. **• EPL**

Juunioridelt pehme madallend

Esinemine

Eestis elamine on ikka täielik privileeg. See mõte tuleb mul alati, kui siia satub (ma oletan, et tegelikult meelitatakse tublide kontserdikorraldajate poolt) taas mõni oluline artist, kes tavaliselt harjunud esinema mitu korda suuremate rahvahulkadele.

Siis mõtlen isekesks, et loodetavasti keegi seletab muusikutele, et meid ongi siin üldse väga vähe ja me oleme jagatud loomuga – kuid me oskame armastada samasuguse pühendumisega nagu kõik teised.

Kolmapäeva õhtul Von

Krahli väisanud Kanada elektroind grupp Junior Boys on kaheksa aasta jooksul välja antud nelja albumiga kirjutanud end nii mõnessegi hinge. Nende kokteil melanhooliast ja meloodiast meelitab kuhugi ära, see on põgenemise muusika. Isegi siis, kui seda mängitakse peol ja sa kargad koos sadadega strobovalguses.

Siirad tüübid

Juunioride Krahli-*live* kippus jääma kuidagi kaugeks, see ei hakanud elama oma elu, ei eksinud eksperimentide ja impro helimaastikele. Poisid tundusid igati siirad tüübid ja tõenäoliselt nad tõesti nauti-

Junior Boys esines väga eestlaslikult: ei mingeid üleaaruseid žeste, ei mingit tõblemist, ei mingeid üle ääre vahutavaid emotsioone.

Foto: Tanel Meos

sid esinemist, kuid üks komponent plahvatusliku segu tekkeks jäi võrrandist puudu. Tüübid esitasid väga selgelt üles ehitatud ja võrdlemisi lühikese kava jooksul materjali eri perioodidest, jõudes välja lisaloo Banana Ripple ajaks veidi ekstaatilisemasse rütmi. Ei mingeid üleaaruseid žeste, ei mingit tõblemist, ei mingeid üle ääre vahutavaid emotsioone – ses mõttes väga eestilik värk.

Junior Boysi *live* oli üha kiirenevas tempos kulgev pehme madallend, mis lubas pärast maandumist edasi minna täpselt sealt, kus olite enne kontserti. **• Tanel Veenre**

Vaata 9. septembril TV3-s

SUPERPÜHAPÄEV

Täiuslik õhtu täis uusi telehitte!
On mida oodata. On mida vaadata.
On millest rääkida.

Kell 19:30
Faktuaalne kaamera

Kell 20:00
Eesti otsib superstaari

Kell 21:00
Nurjatud tüdrukud

tv3.ee

rohkem värvi
rohkem elu

Reisikaart					
	RIIK	AEG	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	FIRMA
IDA-EUROOPA	Ungari (7 päeva)	20.-26.09 21.-27.10	20.09: al. 186 € 21.10: al. 182 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Hotell *** lisatasu eest. Info: Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reisidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Ungaris! 2 päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kalameeste bastion jpm), Szechenyi – Euroopa üks suurimaid termaalvee basseini komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergm, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
LÄÄNE-EUROOPA	Prantsusmaa: Pariis ja Loure'i oru lossid (9 päeva)	3.-11.10	3.10: al. 289 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Näeme Pariisi (Champs Elysees, Ooperi Kvartal, Notre Dame de Paris, De Gaulle'i väljak, Trocadero, Concorde'i väljak, Louvre, Cite saar, Ladina Kvartal, Pantheon, Eiffeli torn jpm.), Versailles'id, Loire'i oru losse – Amboise, Blois, Chambord – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	AVENUE FRANCE Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@avenuefrance.ee www.avenuefrance.ee
	Austria (7 päeva)	25.09-1.10 8.-14.10 21.-27.10*	25.09: al. 190 € 8.10: al. 176 € 21.10: al. 219 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Info: Viin (Schönbrunni loss, Hofburgi lossikompleks, Püha Stefani katedraal, Hunterwasseri maja), Salzburg (Püha Peetri kirik, Mozarti residents, Hohensalzburgi kindlus, Mirabelli lossiaed), Viini mets (Hinterbrühl), Baden – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € *21.-27.10 – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT – TASUTA!	CARINTHIA REISEN Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@carinthia.ee www.carinthia.ee
LÕUNA-EUROOPA	Itaalia (9 päeva)	18.-26.09 20.-28.10 20.-28.10*	18.09: al. 324 € 20.10: al. 289 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € *20.-28.10 – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT – TASUTA!	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
	Põhja-Itaalia (9 päeva)	6.-14.10	al. 299 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Kõigi mugavustega reisibuss. Kõigi mugavustega turismibuss, mitte Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Udine – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
AASIA	Goa (India)	Rühmareis 19 – 29.okt 2012	Reisipakett al. 995 € (üks reisija kaheses toas)	Transport: Finnairi regulaarlend. Lennukis hinnas toidustus, alkohol ja karastusjoogid, TV programmis lai valik filme. Väga mugavad lennuajad! Indias kasutame mugavaid Air India lennukid. Majutus: hotellid kaks kuni viis tähti. Toitlustus vastavalt valitud hotellile. Pakume aastaringset individuaalreisijatele Delhi ja Goa hotelle ja transfeere parimate hindadega. Info: rühmareisidel kaasas eestikeelne saatja. Goas eestikeelsed ekskursioonid (näiteks Dzuglireis, Portugali mõisad, Merereis, lidne Lõuna-Goa, Hipiturg jpm.) Aitame vormistada ka India viisa kõigile soovijatele.	ESTLIVE TRAVEL OÜ tel. (25/7) 655 5800 Tallinn, Odra 16 tel. 655 4511 Narva, Tallinna mnt 19C tel. 357 9339 info@estlive.ee, www.estlive.ee Estlive lennupartner on FINNAIR
	Goa (India) Otselend	27.12.2012 10.01.2013 24.01.2013 7.02.2013 21.02.2013	Reisipakett al. 995 € (üks reisija kaheses toas)	Transport: otselend Tallinn – Goa. Majutus: hotellid 2* kuni 5*, võimalikud toidustus valikud: ilma söökideta, hommikusöögiga, hommiku- ja õhtusöökidega, kõik hinnas. Info: Goa see on põnev kultuur, head söögid ja lõputu, ilusa, pehme liivaga rand. Söökide, jookide hinnatase Goas on soodsam kui Eestis. Kohapeal võimalus osta suures valikus eestikeelseid ekskursioone. Pakettreisid hinnas: lend, majutus, transfeerid, eestikeelse reisiesindaja teenused. Reisi kestvus 15 päeva (14 ööd).	ESTLIVE TRAVEL OÜ tel. (25/7) 655 5800 Tallinn, Odra 16 tel. 655 4511 Narva, Tallinna mnt 19C tel. 357 9339 info@estlive.ee, www.estlive.ee Estlive lennupartner on FINNAIR

Tellijale kingitus!
VÄÄRTUS 13,95 €

Aeg lugema hakata!

Just praegu on õige hetk tellida hea Eesti Päevaleht, sest **kingituseks** saad kaasa Imbi Paju „Soome lahe õed”!

Loe raamatu kohta ja telli: www.epl.ee/raamat

Eesti Päevalehe kodupakett kolmeks kuuks maksab 33 eurot, raamatu saadame Sulle tasuta. Lehetellijana saad tasuta ligipääsu ka Päevalehe digilehele. Pakkumine kehtib kuni 20.09.2012.

KANEPI VALMISTUB AASIA TURNEEKS

Kannakõõluse põletiku tõttu pika aega võistlustest eemal olnud Kaia Kanepi valmistub treeningutel Aasia turneeks – võistlusteks Sõulis, Tokyos ja Pekingis. „Sõidame koos Kristjan Prüüsiiga

Sõuli 9.09, jõuame kohale nädal enne turniiri algust. Plaanin harjuda ajavahe ja kliimaga,” kirjutas Kanepi oma Facebooki lehel ja andis mõista, et on kannahädad lõplikult seljatanud. **Delfi**

KONTAVEIT VÕITIS

Anett Kontaveit kohtus US Openi noorteturniiril naisüksikmängu teises ringis ameeriklanna Alexandra Kiickiga. Pingelise mängi võitis Kontaveit tulemusega 6 : 0, 6 : 7, 7 : 6. **ERR**

FEDERER LANGES KONKURENTSIST

Roger Federer kaotas US Openi veerandfinaalis tšehhi Tomáš Berdychile 6 : 7, 4 : 6, 6 : 3, 3 : 6, pakkides nii varajases staadiumis New Yorgis reketid esimest korda kaheksa aasta jooksul:

viimati tuli tal US Openil veerandfinaalis kaotus vastu võtta 2003. aastal. Poolfinaalis kohtub Berdych briti Andy Murrayga, finaaliveastaseks võib tulla serblane Novak Djokovic. **Delfi**

Rumeenia koondis tahab taastada 1990-ndate hiilgeaja

Veerand tunni jooksul ei reetnud ettearvamatu Rumeenia meeskond trenni uudistanud ajakirjanikele just palju oma mängutaktikast.

Foto: Siim Lövi

Jalgpall

Täna õhtul kohtub Eesti vutikoondis Lilleküla staadionil MM-valikmängus Rumeeniaga.

Aet Süvari
aet@ep.lee

Eesti Päevaleht toob esile neli punkti, mis tutvustavad Eesti vutipublikule seni veidi tundmatut Rumeenia jalgpallikoondist.

1. Gheorghe Hagi viis tippu

1930-ndatel oli Rumeenia arvestatav mängutase ja küllalt hea meeskond, mis lubas neil kolmel esimesel jalgpalli MM-il (1930, 1934 ja 1938) iga kord finaalturniiril mängida. Tõsi, suur edu neid seal ei saanud, kuid samadel aastatel mängis Rumeenia edukalt ka kodukandi Balkan Cupi meistrivõistlustel, kus nad võitsid koguni kolm korda. Pärast Teist maailmasõda kommunistliku terrori ja salapolitsei tagakiusamiste hirmus elanud riigis vajus ka jalgpall pikkadeks aastateks justkui varjusurma. 1970. aastatel jõudsid rumeenlased siiski korraaks Mehhiko MM-ile, kuid üldiselt pidi kunagine suur jalgpalliriik järjest kõikides MM-i ja EM-i kvalifikatsioonides pika ninaga jääma.

Alles 1980-ndate keskpaigast algasid tõelised muutused. Nad mängisid 1984. aastal oma esimesel EM-finaaltorni-

ril ja jõudsid 1980-ndate lõpuks üles ehitada küllalt korraliku meeskonna, kellega 1990. aastal Itaalia MM-ile sõita.

Ilmselt andis uue vutipõlvkonna sünnile auru juurde keskväljageeniuse Gheorghe Hagi tähtlendl. 17 aastat koondises mänginud Hagi, kelle annet imetles terve Euroopa eesotsas tema koduklubide hulka kuulunud Madridi Reali ja Barcelonaga, tüüris meeskonna lausa kuuele finaaltorniirile ja 1994. aastal USA-s toimunud MM-il veerandfinaali. Tema tuules tõusis Rumeenia 1997. aastal FIFA edetabelis lausa kolmandaks – koht, millesarnast nad ei ole varem ega hiljem kunagi suutnud saavutada.

Rumeenia tõusis tähtmängija Hagi tuules 1997. aastal FIFA edetabelis kolmandaks.

2. Praegused staarid: Raț, Lobonț ja Marica

Praeguse Rumeenia tiimi suurim staar on ilmselt kapten ja keskkaitsja Răzvan Raț. Donetskis Šahtaris klubivutiti mängiv Raț ei ole küll mingi väravakütt, kes kaitses rünnakule lülitudes koondist edasi veab. Aga tõsiasi, et nii Šahtaris kui ka Rumeenia koondises on ta aastaid olnud üks vaieldamatuid põhimehi, kõneleb kindlasti tema tugevusest raudse lülina Rumeenia kaitseliinis.

Muide – ka rumeenlaste endine kapten ja üks ajaloo kuulsamaid mängijaid Christian Chivu on just kaitsemängija.

Praeguse tiimi üks kogunumaid ja kuulsamaid pallureid on veel väravavaht Bogdan Lobonț, kes teenib igapäevast leiba AS Roma meeskonnas. Talle sekundeerib noor Costel Pantilimon, kelle möödunud aastal ostis Manchester City. Nii et tundub, nagu esindaksid praeguse Rumeenia põlvkonna tugevaimad tegijad just mängu kaitsespoolt, samal ajal kui kunagine ründestaar Adrian Mutu kogub tähelepanu peamiselt joomise ja narkootikumidega vahelejäamisega.

Tõsi, praegu hakkavad Rumeenia meeskonnas uuteks ründestaarideks saama Schalke edurivimees Ciprian Marica ja koduses liigas Vasluis palliv Marius Niculae, kes on kümme aasta jooksul kahe peale kokku löönud üle 30 värava.

3. Languse järel uus tõus

Pärast seda, kui Gheorghe Hagi 2000. aastal pensionile läks, on Rumeenia läbi teinud põlvkonnavahetuse. Finaaltorniiridele pole neil enam asja olnud, kui välja arvata 2008. aasta EM Šveitsis ja Austrias, kus nad siiski alagrupist kahe viigi (Prantsusmaa ja Itaaliaga) ning ühe

kaotusega (Hollandile) edasi ei pääsenud.

2010. aasta MM-i valikgrupp läks neil lausa aia taha: nad lõpetasid kuue meeskonna seas viienda kohaga, jäädes alla isegi Leedule. Seejuures kaotasid rumeenlased valiktsükli avamängus just leedulaste kodus lausa 0 : 3.

Suvine EM-i valikturniir läks rumeenlastel juba tunduvalt paremini. Nad lõpetasid kolmanda kohaga Prantsusmaa ning Bosnia ja Hertsegoviina järel. Kuigi valikmängude algus oli neil ka siis halb (viik Albaania ja Valgevenega, kaotus Prantsusmaalt ja Bosnialt), suutsid nad viiendaks valikmänguks ennast piisavalt koguda ja alistasid siis Luksemburgi 3 : 1 ja seejärel Bosnia ja Hertsegoviina koguni 3 : 0.

4. Ettearvamatud ja kiired pallurid

Rumeenlaste mängustiili iseloomustavad nii Eesti koondise keskväljamootor

Konstantin Vassiljev kui ka peatreener Tarmo Rütli ühe sõnaga: ettearvamatud. See teeb aga igasuguse taktikaliku või planeerimise kaunis keeruliseks, sest nagu ütleb Vassiljev: nende käitumist platsil on võimatu prognoosida.

„Rumeenia on hea, tugev, ohtlik ja ebameeldiv vastane,” hindas peatreener Rütli küllaltki eilsel pressikonverentsil. Tema sõnusti on tegemist vastastega, kes on tehnilised ning suudavad väga kiiresti rünnakule lülituda. „Lisaks on neil korralik mängijate valik, kes on võimelised seda tegema ja päris kiiresti palliga vastaste platsi poolele jõudma,” ütles Rütli.

Väravavaht Sergei Pareiko nimetas Rumeeniat üheks alagrupi favoriidiks. „Kuid see võib omakorda meile anda teatud plussi, sest nemed hakkavad kindlasti ründama. Meil tuleb lihtsalt oma mängu mängida, nagu me seda viimastel aastatel päris palju oleme teinud,” arvas ta. ●

EESTI MEESKOND

Kapten Klavan, Ojamaa ründeliinis

Eesti peatreener Tarmo Rütli oli mängu põhikoosseisu suhtes kidakeelne. „Nii palju võin öelda, et need kaks meest on alikoosseisu platsil,” ütles ta, viidates Sergei Pareikole ja noorele ründajale Henrik Ojamaale.

„Keskkaitsjad on seekord suhteliselt noored ja sihvakad, küllaltki tehnilised poisid,” vihjas ta, et Taavi Rähn jääb seekord pingipoisiks, alikoosseisu alustades Igor Morozov ja kaptenipaele kandeve Ragnar Klavan.

Esimene eestlane vormel 1 sarjas

F-1

Eeloleval nädalavahetusel peetaval vormel 1 Itaalia GP-etapil töötab tehnilise kontrolli kohtunikuna eestlane Raul Koov. Sündmus väärib märkimist mitte ainult Eesti mastabis – teadaolevalt pole ükski kohtunik ei teistest Balti riikidest ega Soomest F1 etappidel tööl olnud. Tõsi, soomlastest on võistluste žüriisse kuulunud Jarmo Mahonen ja Mika Salo. Seega on küsimus, millal jõuab esimene eestlane kuninglikku sarja, vastuse saanud.

Monza rajal peetaval GP-l koosneb tehniline komisjon 37 itaallasest, ühest eestlasest ja tööd juhtivatest FIA poolt määratud tehnilistest delegaatidest. Koov tegeleb võistluse eelses tehnilises kontrollis Red Bulli ja McLaren'i tiimiga, sõidu ajal on ta Red Bull'i tiimi juures.

Teine minek

„2010. aastal kandideerisin Abu Dhabi F1 etapile lipukohtnikuks ja osutusin ka valituks. Paraku jäi sinna siiski minemata hilise teatamise ja kõrgete sõidukulude tõttu. Sel aastal uurisin Monza etapi korraldajatel võimalust seal tehnilise kontrolli kohtunikuna kaasa teha,” rääkis Koov.

„Nad võtsid ühendust minime inimesega WRC etappide tehnilisest kontrollist ning uurisid minu tausta. Ilmselt jäid nad rahule, sest sain kinnituse, et olen arvatud Monzas tehnilise kontrolli meeskonnas,” lisas ta.

Koov on üks tunnustatumaid Eesti mootorisportidekõhtunikke. Autosportiga on ta muu hulgas ka sõitja ja mehaanikuna olnud seotud juba 30 aastat, kohtunikuna tegutseb aastast 2003. Tehnilise kontrollina on Koov osalenud 12 rali MM-i etapil, neist seitse korda Soomes, kolm korda Rootsis ja kaks korda Itaalias.

Peale autosporti on Koovil kõrge kvalifikatsioon ka motokohtunikuna. Möödunud nädalavahetusel toimunud rekonstrueeritud Audruringi võistlusel oli ta ametis võistluste juhina. ● Toomas Vabamäe

Täna Delfi Spordis: kas Eesti koondis alistab jalgpalli MM-valikmängus Rumeenia?

VÕRKPALL

Algab jaht kolmandale järjestikusele EM-i piletile

Veidi vähem kui pooleteise nädalaga peab Eesti võrkpallikoondis kuus EM-valikmängu, mis määravad, kas meil on ka kolmandat järjestikust korda asja Vana Maaailma 16 parima meeskonna sekka. Allesjäänud üheksale kohale pretendeerijad on jagatud kuude neljasesse alagruppi, kust otse EM-ile pääseb vaid võitja. Teise koha omanikud selgitavad järgmise aasta mais omavahelistes mängudes viimased kolm edasipääsejat. Eesti grupis teiseks jäänu kohtub D-grupist kas Kreeka, Montenegro, Rumeenia või Soomega. Finaalturniir toimub tuleval sügisel 20.–29. septembrini Poolas ja Taanis. Lisaks korraldajatele on tänu eelmisele EM-finaalturniirile kohad taganud Serbia, Itaalia, Venemaa, Slovakkia ja Bulgaaria.

Ajakava

7.–9. september:
turniir Belgias Kortrijkis

7. september

18.00 Belgia–Iisrael

21.30 Holland–Eesti

8. september

18.00 Belgia–Holland

21.30 Iisrael–Eesti

9. september

16.00 Holland–Iisrael

19.30 Eesti–Belgia

14.–16. september:
turniir Kalevi spordihallis

14. september

17.00 Belgia–Holland

20.00 Iisrael–Eesti

15. september

17.00 Holland–Iisrael

20.00 Eesti–Belgia

16. september

17.00 Iisrael–Belgia

20.00 Holland–Eesti

B-grupp

 Eesti

Eelmine valiksari: kaotasime EM-i alagrupis Venemaale ja Tšehhile, kuid võit Portugali üle viis tosina parema sekka. Seal tuli tunnistada Bulgaaria 3 : 0 paremust. Turniir lõppes 12. kohaga.
FIVB reiting: 38.
Suurimad saavutused: osalenud kaks viimast korda EM-il.
Arenemisruum võrreldes kontrollmängudega: „Tegutsemine blokis. Oleme päris stabiilset ja head servi löönud, selle servi tulemusena oleks pidanud blokiga rohkem kasumlikust löökima,” rääkis koondise peatreener Avo Keel.

 Belgia

Eelmine valiksari: jõudis EM-ile, kuid jäi Itaalia, Prantsusmaa ja Soome järel grupis neljandaks. Veerandfinalisti Prantsusmaad võideti 3 : 1, Soomele kaotati 0 : 3 ja Itaaliale 1 : 3. Tasuks 13. koht.
FIVB reiting: 44.
Suurimad saavutused: 1968. aasta Mehhiko mängude 8. koht. Sama tublid oldi ka 1970. aasta MM-il.
Avo Keele iseloomustus: suhteliselt noor meeskond kogunud sidemängijaga. Tema roll on nii psühholoogiliselt kui ka oskuste poolest otsustav. Nad võitlevad meie ja Hollandiga esikoha eest.

 Holland

Eelmine valiksari: valikgrupis saadi Portugali järel ja Makedoonia ning Rootsi ees teine koht. Otsustavas ringis kaotasid nad just Eestile. Kodus võitsime tulpidemaa poegi 3 : 1 ja võõrsil 3 : 0.
FIVB reiting: 41.
Suurimad saavutused: Barcelona olümpiahõbe, Atlanta olümpiakuld. Vahele veel 1994. aasta MM-i hõbe ning aastatel 1989–1997 viis järjestikust EM-i medalit.
Avo Keele iseloomustus: Holland mängib väga kiiret ja tulemuslikku mängu. Nad riskivad palju, aga seni on see ennast õigustanud.

 Iisrael

Eelmine valiksari: valikgrupis jäädgi Sloveenia, Hispaania ja Ungari järel neljandaks. Praegusesse alagrupi-faasi pääsemiseks alistas esmalt kahel korral Andorra. Võõrsil 3 : 1 ja kodus 3 : 0.
FIVB reiting: 78.
Suurimad saavutused: on neljal korral pääsenud ka MM-ile, ent viimane kord jääb juba 42 aasta taha.
Avo Keele iseloomustus: nemad peavad enda mängu hästi välja mängima ja vaatama, kui paljukuks sellest piisab. Kui võrrelda Iisraeli Eestis käinud Suurbritanniaga, on nad natuke kvaliteetsem võistkond.

Foto: Rauno Volmar; graafika: Maret Müür

Kristjan Kangur: Kalevi VTB mängud on koondisele palju kaasa aidanud

Intervjuu

Pärt Talimaa
Podgorica

Eesti korvpallikoondise kaptenil Kristjan Kanguril on hea meel, et meeskond on saanud ennast skeptikutele tõestada.

●● Kristjan, välismängud on meil selleks valiksarjaks läbi. Võitsime kolm ja kaotasime kaks kohtumist. Võib vist öelda, et meil läks kodust eemal päris hästi?

Selles mõttes küll, et välismängude kohta ei saa ju midagi kurta. Eile [üleeile] olime män-

gus ja oleks võinud ka paremini minna, aga me ei kasutanud oma võimalusi ära. Serbiaga oli vahe suurem, aga seal tuli- gi meie tasemevahe välja. Nii et väljast on saak täiesti rahuldav. Kodumängudes suutsime paraku negatiivselt üllatada.

●● Kõige suurem kaotus tuli üli- tähtsas kohtumises Iisraelilt. Kuidas kommenteerid väidet, et põlesime selles mängus läbi?

Minu arust pole see päris õige. Iisrael oli mäng-mängult paremaks läinud ja nad mängisid ka Tallinnas hästi. Võrreldes esimese omavahelise mänguga olid nad kaitses palju agressiivsemad ja rünnakul loogilisemad ja mitmekülgsemad.

●● Pärast kaheksat mängu on meie kogusaldoks neli võitu ja neli kaotust. Julgen öelda, et oleme näidanud valiksük- lis väga korralikku taset. Oled sa nõus?

Kaks mängu on veel ees. Ei taha enne hõiskama hakata, kui üritus läbi on. Samas, võiduga Iisraelis suutsime mõnele

skeptikule tõestada, et nad eksivad, kui arvavad, et me ei suuda tugevaid meeskondi võita.

Lisaks pidid vastased ikka- gi rohkem muretsema, kui tulevad meiega mängima, sest oleme näidanud, et oleme suut- lised neid võitma. See on meie jaoks kompliment.

●● Veel eelmisel aastal mängisime B-divisjonis, tänavau oleme sammukese edasi astunud

musi ja tugevate vastaste vastu mänginud.

Võtame kas või viis aastat tagasi. Mõni mees oleks [Miloš] Teodosićiga vastamisi minnes täiesti krampi läinud, nüüd on mehed harjunud. Suudavad kui võrdne võrdsega mängida.

●● Kui hakkame näiteks kümne aasta pärast tagasi vaatama, kas siis võiks praegune suvi märki- da koondise uue tõu- su algust?

Seda vaatame viie või kümne aast- ta pärast. Mulle ei meeldi ennustada, aga tahaks väga loo- ta, et nii see on. Aga niisama ei tule mida- gi. Peab kõvasti tööd tegema ja uusi noori peale tulema, kes konkurentsi pakuvad, sest konkurents on see, mis viib edasi.

●● Milles näed meie suurimat arenguruumi?

Eks igal pool jääb natuke vaja- ka. Küll oleme üks mäng lau- võitluses kõvasti alla jäänud,

teises on jällegi vabaviskeid lii- ga vähe või pallikaotusi liiga palju. Ma ei viitsi hakata heie- tama seda pika teemat, et kui meil oleks korvialune pikk, et mis siis oleks. Hetkel meil seda ei ole.

●● Siit ongi hea minna edasi sel- lele, kas me peaksime äkki mõ- ne pika kodustama.

Ega Kalevi Bamba ju kahju ei teeks. Siis vastased korvi alla nii väga ei läheks, kuna teavad karta pikka kätt, mis võiks pal- lid tribüünile saata.

●● Kuidas jääd rahule enda mänguga selles valiksük- lis? Pealegi oled viies mängus viie veaga pingile kukkunud ja kesk- miselt 4,3-ga ka selles kategoo- rias valiksarja liider.

See suvi ei ole väga rahule jää- nud. Tunnan, et konditsioon ei ole hetkel see, mis tavaliselt. Ei tunne neid õigeid jalgu all. Tihti peale peab mõnes olukor- ras vea tegema, aga osa vigu on oma lollus. Ja ka varem maini- tud füüsis – ei suuda kaitses nii hästi jalgadega tööd teha.

●● Mida ootad tulevalt klubi- hooajalt, mil sinust saab lõpuks Itaalia tõelise tippmeeskonna Siena mängija?

Kui esimesed minutid on plat- sil oldud ja seal kohapeal teada saadud, millised ülesanded mul olema saavad, siis on võimalik edasi rääkida. Aga loodan väga, et mind ootab huvitav aasta. Esmalt pean aga tervislikust testist läbi saama, mis toimub suure tõenäosusega järgmisel neljapäeval või reedel.

●● Sinu liitumine Sienaga oleks pidanud ammu kinnitust saa- ma, ent suve edenedes vasta- vad teated aina venisid. Miks? Ei tea. See on nende poole mida iganes. Mina ei viitsi- nud sellesse oma nina toppi- ma hakata.

●● Mis pilguga vaatad homse Serbia mängu poole?

Kaotada ei ole meil midagi. Üritame neile võimalikult pal- ju peavalu valmistada. Aga kui mitte muud, siis saavad mehed kogemusi, sest iga päev Serbia- ga mängida ei saa. ●

Kristjan Kangur
korvpallur

Tihti peale peab mõnes olukorras vea tegema, aga osa vigu on ka oma lollus.

ja oleme ilusti pildil ka kõrge- mal tasemel. Mis võiks olla meie edu pant?

Minu arvates on päris pal- ju kaasa aidanud näiteks see, et Kalevi poisid on VTB lii- gas mänginud. Okei, võitude konto ei ole olnud hea, aga nad on saanud niivõrd palju koge-

SOLAR FILMS JA TASKA FILM ESITLEVAD

ARMASTUS, REETMINE, OHVERDUS

ANTTI J. JOKINENI FILM SOFI OKSANENI

PUHASTUS

EESTI KEELES, VENEK. SUBTIITRITEGA!

Saal 1	16:15	18:55 (v.a. N)
Saal 2		11:35
Saal 6	18:55 (ainult N)	
Saal 7	21:15 E - 22:00	
A.Le Coq Sviit	18:30 (v.a. N)	

EGA NORMAALSENA HANGELASEKS EI SAA

3D-S

PARANORMAN

KILJUDES KINNO

LAIKA

INGLISE KEELES, EESTI - JA VENEK. SUBT!

Saal 3	16:45
Saal 7	11:30 14:00 19:05 (v.a. E)

RAIVO K. TÄMM REINOLD ULFSK JÜRAN

TOOMAS HUSSARI FILM

SEENELKÄIK

KINODES 21. SEPTEMBRIST

"EXPENDABLES 2" LÕDJALT

NICOLAS CAGE

TÜTART PÄASTMAS

Saal 3	11:55
Saal 5	17:50 22:10 (ainult E-N)
Saal 6	13:55 21:50 (ainult R-P)

OLIVER STONE'I FILM

METSLASED

KINODES 28.09.

RESIDENT EVIL: KARISTUS **K14**

Saal 1 EELLINASTUS! 19:15 (ainult N)

PALGASÕDURID 2 **K12**

Saal 2 17:05 22:20

1+1 **MS12**

Saal 3 14:10 19:00

A.Le Coq Sviit 21:05 (v.a. N)

SÕJA ÕIED **K14** Saal 3 21:25

JÄÄAEG 4 2D eesti k! Saal 4 PERE

12:10 16:40 (L-P) 18:50 (v.a. L-P)

KUUTÕUSU KUNINGRIIK **MS12**

Saal 4 16:40 (v.a. L-P) 18:50 (L-P)

MAAILMA VIIMANE ARMULUGU

Saal 4 **MS12** 14:20 20:55

VAPRAKE **PERE**

Saal 6 3D vene keeles! 11:40 16:10

Saal 7 3D eesti keeles! 16:30

Saal 9 2D eesti keeles! 14:45 17:30

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

KURJAST VAEVATUD **K12**

Saal 5 13:15 15:30 20:00

ABRAHAM LINCOLN: VAMPIIRIKÜTT

Saal 5 3D **K14** 22:10 (ainult R-P)

Saal 8 2D 17:00 19:20

PIMEDUSE RÜÜTLI TAASTULEK **MS12**

Saal 6 18:25 (v.a. N)

TÄIELIK MÄLUVANETUS **K12**

Saal 6 21:50 (ainult E-N)

NT LIVE: KENTSAKAS JUHTUM KOERAGA ÕEISEL AJAL **MS12**

Saal 7 (TEATER) 19:00 (ainult E)

HULL ISA **K14**

Saal 8 12:00 14:30 21:40

NAABRIVALVE **K14**

Saal 9 12:15 19:45

TED **K14**

Saal 9 22:05

Saal 10 12:30 15:00

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00
Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

KES?

peamunade film
kinoalates alates

09:30 10:20 11:15 15:30

ARMASTUS, REETMINE, OHVERDUS

PUHASTUS

SOFI OKSANENI

ANTTI J. JOKINENI FILM

15:20 19:15 21:30

TARTUFF 2012 AVAFILM

VOOSAARI

AKU LOUHIMÄHE ARMASTUSFILM

16:10

Kes? Film pesamunade film - eesti keeles	09:30 10:20 11:15 15:30	Kuutõusu kuningriik	13:35 20:15
Pulkson on hädas - eesti keeles	10:30 13:45	Puhastus	15:20 19:15 21:30
Üks elu	11:55 17:35	Vuosaari	16:10
Minu õelapsed üksinda kodus - eesti keeles	12:00	Vennaksed	22:00

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

ÄRA KAOTA LOOTUST

IRA SACHI FILM

THURE LINDHARDT

19:30

Vuosaari	17:00
Ära kaota lootust	19:30
Hoorade hiilgus	21:30

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

güicis Jazz 2012
25.08-02.11

Elion
Vabadus nautida

Jazzkaar ja Eesti Jazzliit kutsuvad:

MARIA FAUST GROUP (Eesti-Taani)

R 7. september 22.00 Teater NO99 Jazziklubi

Piletid hinnaga 10.- / 8.- Piletilevi müügikohtades ja tund enne algust kohapeal.
Jazzkaare info 6660030 ja piletid@jazzkaar.ee

ERGO ••• Eesti Päevaleht MY CITY HOTEL TALLINN

6. september 2012

EESTI EKSPRESS

SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Legendaarne piloot:
Estonian Airi lendurid on viidud viimse piirini

**ARMUVALUS
EMA NÄLJUTAS
OMA BEEBI
SURNUKS**

Hiiumaa võmm Lydia
lõi saarel korra majja

suur filmimuusika kontsert

Eesti film

Parimad lood ja laulud eesti filmidest:
"Hukkunud alpinisti hotell", "Nipernaadi",
"Siin me oleme", "Nukitsamees", "Malev",
"Wikmani poisid", "Viimne reliikvia",
"Detsembrikuumus" jpt

SANDRA NURMSALU
MARVI VALLASTE
MAIT MALMSTEN
MÄRT AVANDI
SVEN GRÜNBERG
ARTUR TALVIK

POLITSEI- JA PIIRIVALVEORKESTER
Dirigent HANDO PÖLDMÄE

22. oktoobril kell 19 Estonia kontserdisaalis
23. oktoobril kell 19 Vanemuise kontserdimajas
26. oktoobril kell 19 Pärnu kontserdimajas

Päasmed müügil Piletimaailma ja Piletilevi müügipunktides
Info tel 5 551 4215, filmimuusika.planet.ee

NORDECON

Elion
Vabadus nautida

Jazzkaare tähtsündmus

CHICK COREA TRIO 18 Grammy!

Chick Corea, Christian McBride & Brian Blade

14.11 19:00 NOKIA KONTSERDIMAJA / PILETID SOODSAD 16. SEPTEMBRINI!
Piletid Piletilevi ja TicketPro müügikohtades. Jazzkaare info 6660030 ja piletid@jazzkaar.ee. www.jazzkaar.ee

ERGO ●●● EestiPäevaleht MY CITY HOTEL TALLINN ★★★★★

LENDIPARTNER ESTONIAN AIR TALLINK Info-Auto aktaprint

TALLINNA LINNATEATER

Hecuba pärast
10., 11. septembril 19.00

Maailmale nähtamatud pisarad
14., 15. septembril 19.00

Ma armastasin sakslast
20., 24. septembril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Eesti Kontsert

P 9. september kell 14 Paide kirik
Peegel peeglis
Kammerkoor COLLEGIUM MUSICALE
Koori solistid: Mikk Dede (tenor)
Marten Altrov (klarnet)
Ene Salumäe (orel)
Dirigent Endrik Üksvärav
Arvo Pärdi ja Pärt Uusbergi looming

R 14. september kell 19
Vanemuise kontserdimaja
L 15. september kell 19
Estonia kontserdisaal
Vanemuise kontserdimaja hooaja avakontsert

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Järvhis 33 42 000, www.concert.ee

TIPOOLIIN KINNISVARABÜROO

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME
TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. tökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda. Lõhutud küttepuude müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasöbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Avaldame kaastunnet Sirlil Ilissonile

ISA
surma puhul

Töökaaslased Transpoint International (EST) ASist

RIHO KIVISOO
Langetame leinas pea hea koostööpartneri mälestuseks

Sügav kaastunne lähedastele

OÜ Newin

Avaldame sügavat kaastunnet Juta Pallole kallil

ABIKAASA
surma puhul

OÜ Linette Retail kollektiiv

Kallis Rita, jagame Sinu leina kallilema

MARI TALUMAA
lahkumisel

Töökaaslased Salva Kindlustusest

Lahkus meie kallis abikaasa ja isa

LEMBIT TOOM

12.12.1930 – 05.09.2012

Leinavad omaksed

Hüvastijätt 10. sept kl 11
Pärnamäe krematooriumi kabelis

SA Tallinna Lastehaigla ja SA Tallinna Lastehaigla Toetusfond avaldavad südamlitku kaastunnet dr Kuido Väljaotsale abikaasa

MARIN VÄLJAOTSA

13.08.1952 – 04.09.2012

surma puhul

Ärasaatmine Pärnamäe krematooriumi suures saalis 10. sept kl 12.30

Kallist

ENNO KIVI

05.09.1937 – 01.05.2006

mälestavad
75. sünniaastapäeval
õde ja vend perega

Avaldame siirast kaastunnet Karin Andrejevile

ELUKAASLASE
kaotuse puhul

Kolleegid Justiitsministeeriumist

Avaldame siirast kaastunnet Sander Pajurile

ISA
kaotuse puhul

DSV Transport AS

Avaldame sügavat kaastunnet Tatjana Dubikile armsa

EMA
kaotuse puhul

Töökaaslased Viasat ASist

Mälestame kauaaegset kolleegi, dotsent

ERICH RANNATIT

15.09.1928 – 03.09.2012

ja avaldame sügavat kaastunnet lähedastele

Eesti Mereakadeemia mehaanikateaduskond

Sügav kaastunne Andrus ja Olev Rähnile vanaema ja ämma

ÕIE-ERENE VÄÄDI

08.06.1928 – 06.09.2012

surma puhul

Töökaaslased Tallinna Tehnikakõrgkoolist

Elu, see kestab üksainu viiv, Sa oled ja annad ning lähed siit siis...

Kallid Marju, Jünnas, Andrus ja Olev

Avaldame kaastunnet ema, vanaema ja ämma

ÕIE-ERENE VÄÄDI

08.06.1928 – 06.09.2012

lahkumise puhul

Kristel, Dagmar, Emrah, Liivia ja Rein

Tallinna Linnavalitsus Venemaa Föderatsiooni Teatriliit Союз театральных деятелей РФ

Eesti Vabariigi Kultuuriministeerium Venemaa Föderatsiooni Kultuuriministeerium Festival «Zolotaja Mask» (Moskva) MTÜ ART-Forum

ЗОЛОТАЯ МАСКА
в Эстонии 2012
ТЕАТРАЛЬНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ

Teatrifestival Kuldnene Mask Eestis 2012

Jelizaveta Bojarskaja tuntud lavastaja Lev Dodini lavastuses

«KOLM ÕDE»

HEAD TEKSTID, HEA TEATER – PARIM, MIS VENEMAALT TULLA SAAB

OKTOOBER 4./5. OKTOOBER

www.piletilevi.ee
www.goldenmask.ee

emt EMT TOPELTPLUSS KLIENDILE PILETISOODUSTUS 25%

TRIMM Radisson HOTEL OLOPPA, TALLINN

Ametlik lennupartner **ESTONIAN AIR** RUSSKIJ DOM

Meediapartnerid EESTI KULTUURKAPITAL EESTI KULTUURIMINISTRIKUM Integratsioon ja Migratsiooni Sihtasutus Hotel Keresed

KÕIKIDEL ETENDUSTEL ON EESTIKEELNE SÜNKROONTÕLGE

Laen

Laen kinnisvara tagatisel. ASA & O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenuud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

- Saetud, lõhutud küttepuud: lepp, kask, sanglepp, saar, kuusk ja segapuud koos transpordiga. Tel 672 5338, mob 525 9433 Votikmetsa OÜ
- Müüa lõhutud kuivad ja märjad küttepuud. Info 509 2933
- Müüa soodsa hinnaga talusealiha. Info tel 505 9151.

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Gilmore'i tüdrukud, 19/22: Ratta-sõit ei unune (Gilmore Girls, USA 2007)

09.45 Terevisioon*

11.40 Kahekõne*

12.35 MI*

13.00 Heino Eller 125*

14.00 11 000 aastat hiljem: Eesti võimalus (ETV 2008)

14.50 Alpimaja, 3/5: 40% inimese hingest (Eesti 2012)*

15.45 Kapital*

16.15 Gilmore'i tüdrukud, 19/22: Ratta-sõit ei unune (Gilmore Girls, USA 2007)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Õnne 13 (Eesti 2003)

17.40 Südameasi: Armastuse võrgus (Heartbeat, Inglise 2003)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

19.35 27: Kelgud ja rattad

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 332/400

06.45 Jetsonid

07.10 Pipi Pikksukk

07.35 Pispõnnide seiklused

08.00 Reporter*

09.00 Ettevaatust inglisa*, 134/194

10.00 Talisman*, 54/100

11.00 Kodu ja võõrsil*, 5323

11.30 Komissar Rex: Muusikat, maestro!

12.30 Ellujääja

13.00 Kanal 2 uus hooaeg*

13.30 Knight Rider: Rüütel ja nohik

14.30 Südametukse, 246/255

15.30 Punased roosid, 333/400

16.30 Talisman, 55/100

17.30 Ettevaatust inglisa, 135/194

18.30 Kodu ja võõrsil, 5324

19.00 Reporter

TV3

06.15 Beyblade: metallvõitlejad 1, 31

06.40 Minu väike poni

07.05 Beyblade: metallvõitlejad 1, 31*

07.30 Simpsonid: Lisa Simpson

07.55 Kaunis Lola, 4*

08.50 Kirgede torm, 1459*

09.50 Elu keset linna, 49*

10.20 Vaprad ja ilusad, 6299*

10.45 Top Shop

11.10 Omakohus*

11.40 Simpsonid: Lisa Simpson*

12.10 Kahjutasu: Ma tundsin su siga

13.05 Kättemaksukontor: Näivuse seadus 2*

14.00 Selgetnägijate tuleproov 6, 1*

15.00 Vaprad ja ilusad 6300

15.25 Selline on elu!

16.25 Kaunis Lola, 5

17.25 Kirgede torm, 1460

18.30 Elu keset linna, 49

19.00 Seitsmesed uudised

19.30 Omakohus

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Kiisu Miisu enneolematud seiklused*

07.20 Beni ja Holly väike kuningriik* 07.30 Stella ja Sam* 07.50 Tule õuel, 16 (Eesti 2012)* 08.15 Lastetuba* 08.30 Kalalaim, 13/29* 09.00 Ringvaade* 10.05 Oru pargi lood (Eesti 2011)* 10.39 ERR-i uudised 17.15 Smallville* (USA 2007)* 18.00 Muumioru lood 18.20 Maša ja karu 18.30 Lastetuba 18.45 Suursilm 18.55 Beni ja Holly väike kuningriik 19.05 Stella ja Sam 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 AK (vn) 20.00 Laupäeva hommikul (Eesti Telefilm 1978) 20.10 Minu süda mul kerkeb ja keeb... (ETV 1995) 20.20 EURO 2012: jalgpallisümfoonia (Symphony (The Score), Šveitsi 2012) 20.45 Jalgpalli MM valikmäng Eesti – Rumeenia 23.00 Kõõla tuli (Eesti 1997) 23.40 Eesti TOP 7* 00.32 ERR-i uudised

Kanal 11

06.10 Armastus või raha, 95 07.00 Heartland*, 69: Midagi on öös 07.45 Südametukse, 245 08.40 Doktor Oz* 09.35 Doktor Oz 10.30 Ellen* 11.25 Superlapsehooldaja*: Harmony pere 12.20 Top Shop 12.35 Lihntne,

kiire, maitsevi! 13.05 10 aastat nooremaks USA* 13.35 Piinlikud kehad* 14.30 Tee õnnele, 389 15.25 Tee õnnele, 390 16.20 Heartland: Mis nimi see on? 17.20 Superlapsehooldaja 18.15 Doktor Oz 19.05 Kodutunne 20.00 Ellen 21.00 Romanitiiline reede: Vestlused teiste naistega (Conversations with Other Women, USA/UK 2005) 23.00 Allilma emandad, 2/13.: Karmid võtted 00.00 Reporter 00.50 Kodutunne* 01.35 Koduvalutajad Colin ja Justin: Õudne jäneseurg 02.25 Heartland*: Mis nimi see on? 03.10 Doktor Oz* 03.55 Doktor Oz* 04.40 Koduvalutajad Colin ja Justin* 05.30 Reporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio 09.00 Seitsmesed uudised 09.30 Kodu keset linna 1, 16* 10.00 Kälimehed 2, 2 11.00 Hüppaja (Jumper, USA 2008) 12.40 Kalevi naised 1, 23 13.10 Top Shop 13.30 Kodu keset linna 1, 17 14.00 Farscape – kosmoses kaotsis 4, 71 15.00 Malaisia, 5 16.00 Kuidas me kohtasime teie ema 1, 4* 16.30 Kälimehed 1, 5 17.30 Rajalt maha 4, 1 18.30 Simpsonid 11, 4* 19.00 Clevelandi show, 14 19.30 Kuidas me koh-

tasin teie ema 1, 5 20.00 Moodne perekond, 5 20.30 Simpsonid 11, 5 21.00 X-Factor, 3 22.50 Paljalt naljakas 23.20 KINOÕHTU: Täislaks (How High, USA 2001) 01.10 Heroes 4, 15 02.00 Hommikuraadio 05.00 Kodu keset linna 1, 17* 05.25 Seitsmesed uudised 05.50 Uudistemagasin

Kanal 12

06.30 Rannavalve* 07.20 20 kõige šokeerivamat...*, 27:...karmi tibi 08.10 Teolt tabatud* 09.00 Reporter 10.00 Galileo* 10.30 Eesti nokitseb* 11.00 Jututuba 13.00 Rannavalve: Laps sinu sees 13.50 MacGyver* 14.45 Walker – Texase korraldaja* 15.35 Teolt tabatud 16.25 Merepatrull: Radari all 17.15 MacGyver 18.10 Walker – Texase korraldaja 19.00 Tuvikesed* 19.30 Tuvikesed* 20.00 Galileo 20.30 Kõõgikubjas 21.00 Kaks ja pool meest* 21.30 Pöörased spordiklipid 22.00 Kreisid reisid: Brasiilia 22.30 Klikitähed: Interneti veidrused 23.00 Duudsonid: Matkimismäng 23.30 Hulljulged 00.30 Kaks ja pool meest 01.00 Tuvikesed 01.25 Tuvikesed 01.55 Night Chat 05.00 Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Parim päev selleks, et endas uut tundlikkust arendada. Näiteks võib anda unenägu sulle võtme millegi mõistmiseks. Kellegi sõnad võivad aidada sul leida lahendust.

SÕNN Õhus hõljub põnevuse ja seikluse hõngu. Näed asju, mida tavaliselt tähele ei pane, ning suudad ka iseennast näha uue nurga alt.

KAHSIKUD Püüa vältida olukordi, mida saab tõlgendada kahemõtteliselt. Keegi võib sinu suhtes ebaausalt käituda. Ka suuremad ostud tuleks edasi lükata.

VÄHK Kui oled elanud suure pinge all, võib nädalalõpu pingelangus sinus selle pinge väliselt välja tuua. Kasulik oleks olla rohkem omaette ning mitte laskuda vaidlustesse. Maga piisavalt!

LÕVI Võiksid koos oma kaaslasega midagi nauditavat ette võtta. Koostegemise rõõmu tasub tunda! Võid kellegi suhtes jõuda uuele ja rõõmustavale arusaamisele.

NEITSI Suhe bossi või mõne teise autoriteediga võib olla kas pingeline, rivaalitsev või lihtsalt raskesti arusaadav. Seepärast väljendu selgelt ja konkreetselt.

KAALUD Tee midagi sellist, mis mõjuks su vaimule avardavalt. Loe midagi, mis nõuab kaasamõtlust. Su mõistus vajab väljakutset.

SKORPION Suhted on keerulised, muutlikud ja omavahel läbipõimunud. Saad selgeks, millised jõud ja motiivid panevad inimesi just nii käituma. Kui oled loov tüüp, tuleb sulle arvatavasti muusa külla.

AMBUR Teed suuri plaane – oled enesekindel ja võitluslik. Ütled välja kõik, mida mõtled. Ürita ennem mõelda ja alles siis ütelda! Tehingutes juriidilist täpsust!

KALJUKITS Tegutse loominguliselt, ära aja näpuga reeglites järgel! Oled lihtsalt liiga nõudlik nii enese kui ka teiste suhtes. Mõni isik võib sinu suhtes ebaviisakalt käituda.

VEEVALAJA Oled seltskondlikkus, isegi kerglases meeleolus. Otsid stiilsete ja originaalsete inimeste seltsi.

KALAD Võta aeg maha – loo oma meeltes meditatiivne seisund. Su vaim vajab rohkem und ja teadvus olla vaba.

ILM

Reede +12...+15
Edela- ja läänetuul 6–10 (14) m/s

Laupäev +13...+16
Lääne- ja loodetuul 5–11 (17) m/s

Pühapäev +13...+16
Loodetuul 5–11 (15) m/s

Esmaspäev +14...+17
Lõunatuul 3–9 m/s

RISTSÕNA

	EMAJÕE LISAJÕGI	MASSI-TEABE-VAHENDID	MEHENIMI	KIBUVITSA TEISEND	TSÜST	ENDINE LUULETÄHT	SORAV	MEELEST MINEMA	SISENEMIS-AVA
RATSURI-TÄHT	PETERBURG	NÕNDA	RIETUSESE	KISKIA	JUURDE-KASV	KREEKA TÄHT	NAERMA AJAV LUGU	F NAABER	KÕRGUSTIK
2 x TÄHT									
KIRGLIK MUUSIKU-ARMASAJA									
KAALIUM									
... GIBSON									
ISE-LOOMULIK TUNNUS									
...TAGASI									
SÕIDUK									
JOOVIKAS									
TANTAAL									
SILMUS									
KINDLA OI- TÄRBEGA EHTISTE KOGUM									
2 x TÄHT									
AITAMA									
SOOME RAHVUS- EEPÓS									
LAUPÄEV									
ENDINE BÕRSI- INDEKS									
KOORJUHT									

♦♦ Kontoris räägitakse liikluspolitseinikest. Üks mees jagab kogemusi: „Kui mind kiiruse ületamise pärast kinni peetakse, räägin ma alati ühte ja sama juttu: „Härra politseinik, andke andeks, aga mulle helistas just naaber ja ütles, et mu naise juurde tuli armuke. Noh, saate isegi aru, loomulikult läksin närvi ja hakkasin kihutama, mõtlesin—sõidan koju, tapan mõlemad maha!” See on kindel variant, alati lastakse trahvita minema!”

Kogu kollektiiv naerab ja kiidab meest leidlikkuse eest.

Kahe nädala pärast hilineb üks samas firmas töötav naine tööle kaks tundi ja räägib kolleegidele: „Noh, ületasin kiirust ja liikluspolitseinik pidas mu kinni. Mina talle: „Härra politseinik, andke andeks, aga mulle helistas just naaber ja ütles, et niipea kui olin tööle sõitnud, ilmus mu mehe juurde mingi linnuke. Saate isegi aru, loomulikult läksin närvi ja kihutasin koju, et kratsida mõlemal silmad peast!”

See lurjus kirjutas mulle tükk aega protokoll, lasi kirjutada kirjandi teemal „Kihutamine seab ohtu kõigi kaaskodanike elu”, siis vaatas veel masina põhjalikult üle, kontrollis apteeki, avas kapoti, nuuskis pakiruumis...”

SUDOKU

Pappocom

Lahendused javihjed: www.sudoku.com

			6			9	8	
3		6			9			
9			1	8			5	
	1					8		4
		9				7		
4		5					6	
	3			2	5			9
			9			3		8
	9	1			7			

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

SUDOKU reeglid

♦♦ Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

4	6	3	8	1	7	9	2	5
7	5	9	3	2	6	4	1	8
1	8	2	5	4	9	7	6	3
2	3	7	9	6	1	8	5	4
9	1	5	4	7	8	2	3	6
6	4	8	2	5	3	1	9	7
3	2	1	6	8	4	5	7	9
8	7	6	1	9	5	3	4	2
5	9	4	7	3	2	6	8	1

Nemi

USE MYHRE

MA SOOVIN, ET OLEKSIN MINGIL ALAL ANDEKAS!

KAS SINA EI TAHAKS, ET TEEKSID MIDAGI PAREMINI KUI ÜKSKI TEINE?

HEI, KAS SINA OLED NEMI? ON SEE TÕSI, ET SA SUUDAD ÜHE PINDI VAHEM KUI NELJA SEKUNDIGA ALLA NEELATA?

OLED NÄÜD RAHUL?

Dilbert

SCOTT ADAMS

MA TULIN SU MORAALI TÕSTMA TEESELDUD SIIRA HUVIGA SINU KUI INIMINDIVIIDI SUHTES.

AGA NÄHTAVASTI ON SEE ÜLEPAKKUMINE, KUNA TÖÖPUUDUS ON LIGI 9% JA SINUL EI PAISTA TÖÖLT LAHKUMISEGA KIIRET OLEVAT.

SIISKI, OLEKS KENA OLNUD...

PIISAB JUBA! MA EI HAKKA OMA AJU HAIGUTUSFAASIST VÄLJATOOMISEGA PIINAMA.

Kutsikas tahab oma uut kodu ise rahulikult uudistada

Lemmik

Tiina Toomet

MTÜ Teie Loomakliinik

Esimesel 48 tunnil uues elupaigas on kutsika jaoks oluline tähendus. Talle tuleb ohutuks uudistamiseks hea keskkond luua.

Kutsika saabumine tema uude kodusse on tähelepanuväärne sündmus. Lapsed on elevil, naabrid ja tuttavad tahavad tulla teda vaatama ja nunnutama. Pererahvas ise on veidi ähmi täis, isegi siis, kui tegemist pole pere esimese koeraga.

Küsimusi uut elu omanikel jätkub. Kes ja millal talle järele läheb? Kas parem oleks seda teha öhtul või hommikul? Kuhu me ta magama paneme? Mida uus pereliige sööb? Kas pidada silmas enda mugavust ja jääda kuivtoidu juurde või hakata järgima mõnda dieeti, mida internetis ohtralt pakutakse?

Kui kaua me ei tohi kutsikat õue viia ja mitmenda elukuuni peab teda treppidest üles-alla tassima? Mida veel vaja on – magamisase, rihtm, riided, mänguasjad? Millal ja mille vastu tuleb teda vaktsineerida? Millal osta ussirohtu? Mis see veel on?

Kogenud koerakasvataja teeb tavaliselt kõik need küsimused uuele omanikule üksipulgi selgeks ja annab kirjalikud nõuandedki kaasa. See on üks indikaator, millest tunneb ära vastutustundliku kasvataja. Küllaga on ka koeraraamatuid ja internetki pakub hulgaliselt infot.

Kutsikad loovutatakse tavaliselt kaheksa nädala vanuselt. See on just see iga, mil nad on võimelised uute tingimustega harjuma. Uued omanikud peaksid käima enne kutsikaga tutvumas ja ennast tutvustamas. See muudab kodu vahetuse kutsikale kergemaks ja meeldivamaks.

Esimest korda üksi

Enamasti on uude koju sõit kutsika esimene autosõit üldse. Siis on ta ka esimest korda üksi, pole ei ema ega õdesid-vendasid. See kõik on kutsikale stressirohke. Esimese reisi pinget saab vähendada, kui kasutada DAP (Dog Appeasing Pheromone) aerosooli. Aerosooliga võib pritsida tekki, mille sees kutsikat süles hoitakse, ja teda peaks hoidma see inimene, kellest saab tulevikus tema peremees. Kutsikas võib sõidu ajal oksendada, sellepärast on hea, kui kaasas on paberit või rätikuid.

Kodus tuleks panna kutsikas põrandale temale mõeldud nn pesa juurde. Sealt saab

Kutsikale on oluline mõista anda, kes on majas peremees. Koertele meeldivad reeglid ja nad alluvad hea meelega peremehele ehk karjajuhile.

Foto: Andres Putting

ETTEVALMISTUSED

Mida tuleks teha enne kutsika koju saabumist?

- Hea on teha aegsasti ettevalmistusi: osta koerale oma ase, toidu- ja jooginõu, küünetangid, kaela- ja jalutusrihm ning karvaholdusvahendid.
- Mänguasjad meeldivad kõigile kutsikatele. Kui kutsikal on omad närimisasjad, jäävad omaniku kingad terveks.
- Kasvatajalt, kogenud koera-omanikult või loomapoest tasub

uurida, milline toidunõu, kamm või hari sellele tõule sobib.

- Kutsika esimeseks asemeks oleks ehk mõistlik valida mingisugune pehme kangaga vooderdatud pappkast, sest väikesed teravad kutsikahambad võivad kalli ja uue korvi või isegi plastase katki teha. Kalli aseme võib osta siis, kui halvim lammutamisiga on juba möödas.

MENÜÜ

Kuidas valida kutsikale süüa

- Nõuandeid, kuidas oma koera toita, on tänapäeval seinast sein. Inimestelgi tekib igal aastal mõni uus teooria, mis on nüüd see ainus ja õige, ja siis natukese aja pärast ilmub uus, mis räägib risti vastupidist.
- Rusikareegel on, et menüüd ei tohiks muuta väga tihti ja kindlasti mitte päevapealt. Väikese kutsika puhul tuleks järgida kasvatajatelt saadud juhiseid ja vältida suuri muudatusi. Kodu-

vahetusstress võib niigi seedimise segi lüüa. Väike kõhulahtisus kuulubki sageli asja juurde.

- Kui koer on juba harjunud ja oma esimesed vaktsiinid saanud, võib sukelduda erinevate koeratoidude ja söötmetootodike põnevasse maailma.
- Loovutusealisel kutsikal on päevas kolm-neli toidukorda, vähemalt neljanda-kuuenda kuuni. Alati peab olema saadaval puhast vett.

ta ise hakata ümbrust uurima. Esimestel 48 tunnil uues kodus on väga oluline tähendus: kutsikas on ju lahutatud oma karjast, ära toodud õnnelikust ja armastavast pesast õdede-vennade juurest. Sellel, mis kogemusi ja signaale kutsikas esimestel tundidel uues kodus saab, on tema edaspidise elu jaoks määrav tähtsus. Kui korteris või majas on koht, kuhu te ei taha koera lubada, siis tuleks sinna pääsemist takistada, sel-

piisavalt kõrgel või kinnises kapis. Elektrijuhtmed tuleb peitu panna, et kutsikas neid ei näriks.

Ettevaatlik peaks olema ka trepi puhul. Selle ette võiks panna lastele mõeldud aia. Kui kutsikas on nii väike, et mahub selle vahelt läbi, siis lisaks ka võrgu.

Peres kasvavaid lapsi tuleb kindlasti enne instrueerida, et kutsikale tuleb anda võimalus ise nende juurde tulla. Kui lapsed kambaga ise kutsika juurde tormavad, võib see temas kogu eluks tekitada hirmutunde lastes suhtes.

Kui kodus on teisi loomi, siis peab uue kutsikaga tutvumine toimuma ettevaatlikult, et nende vahel ei tekiks tüli ega jääks ka halbu mälestusi.

Sooja sideme loomine

Enamik kutsikaid kipub esimestel öödel uues kodus pisut nutma. Õnnetu koeralapse oma voodisse võtmine ei ole kõige targem, kui te just ei kavatse ka edaspidi koos magada. Pigem võiks kutsikat lohutada kas või esimesed ööd tema kõrval põrandal magades. See väike ohver loob koera ja peremehe vahel sooja, tugeva sideme, mis aitab tal edaspidi uut

elukeskkonda paremini tundma õppida.

Samal ajal on oluline koerale mõista anda, kes on majas peremees. Koertele meeldivad reeglid ja nad alluvad heal meelel karjajuhile. Tänapäeval on paraku probleem selles, et inimene tahab koera kohelda teise inimesena ja ajab sellega vaese looma segadusse.

Karjajuhi roll ei tähenda aga kurjustamist. Koera võib hoida ja armastada, aga peab silmas pidama, et ühtegi tegevust (söömine, mäng, õueminek jne) ei alustata koera soovil, vaid otsustab ikkagi inimene.

Koeraga ei ole mõtet riidelda ega teda karistada, kui ta teeb midagi valesti, sest ta ei tee seda ulakusest ega sõnakuulmatusest, vaid lihtsalt seetõttu, et ta veel ei tea. Karistades ja kurjustades ei anna me talle mingit uut teadmist ega õpetada paremini käituma, vaid lihtsalt hirmutame. Valet käitumist peab ignoreerima ning õiget käitumist kiitma ja premeerima.

Külalisi ei tasu kohe kutsikat vaatama kutsuda, sest uuel pereliikmel on esimese nädala jooksul piisavalt tegemist, et oma uue karja liikmeid tundma õppida. Kui kutsikas on olnud juba üle nädala, siis on võõrad teretulnud, kuid mitte palju korraga. ●

Inimene tahab koera kohelda teise inimesena ja ajab vaese looma segadusse.

Filmisari

Kristiina Davidjants
filmikriitik ja lavastaja

FILMI SÜND

Viis aastat tehtud kaunikene

„Iga inimene otsib ju elus selliseid asju, kus ennast proovile panna, ja minul on selleks filmitegemine,” on Sulev Keedus öelnud ühes intervjuus, meenutades oma teise mängufilmi „Georgica” (1998) võtteid.

Tegemist on tõepoolest filmiga, mille sünnilugu oli pikk ja vaevaline. Ehkki idee ise tuli režissööril juba ammu enne Moskva kinoinsituudis õppima hakkamist, kui ta leidis 1980. aastate alguses Valgamaalt misjonär Karl Lucini ja tema venna klaasnegaatiivid, võttis filmi esialgse visiooni realiseerumine ikkagi kõvasti aega.

Alles pea dekaad hiljem, 1990-ndate esimeses pooles, hakkas idee selgemat kuju võtma, ennekõike stsenaarist Madis Kõivu abiga. Võtteperiood kestis pea viis aastat. Sellesse aega jäävad nii ettevalmistusperioodil tehtud viimase hetke muudatused kui ka hilisem stuudio, operaatori, kunstniku ja ühe filmi peaosatäitja vahetus.

Täpi panid i-le aga Tansaania saladuskatte all tehtud filmivõtted, sest hoolimata korralikust ettevalmistusest kodumaal ja tollase välisministri Toomas Hendrik Ilvese kaasa antud paberist, jäi kohale saabunud võttegrupil filmivõtete luba saamata.

Filmi saatis laias maailmas märkimisväärne edu. Ärgem ka unustagem, et „Georgica” tuli välja ajal, mil Eestis suuri mängufilme õieti ei tehtudki. Esilinastunud Rotterdami filmifestivalil, hakkas film sõitma ühelt festivalilt teisele, saades siit kui sealt tunnustust. Eesti filmiajakirjanike ühing andis 1998. aasta filmi auhinna „Georgicale”. Muide, ka filmiajakirjanike esimene auhind läks 1993. aastal Keedusele, tookord dokumentaalfilmi „In Paradisum” eest.

KAHEKÜMNE ESIMENE FILM

„Georgica”

●● **Stsenaristid** – Madis Kõiv ja Sulev Keedus

●● **Lavastaja** – Sulev Keedus

●● **Operaator** – Rein Kotov

●● **Helilooja** – Ariel Lagle

●● **Kunstnik** – Ronald Kolmann

●● **Kostüümikunstnikud** –

Maret Kukkur, Ene-Liis Semper

●● **Helirežissöör** – Tiina Andreas

●● **Montaaž** – Kaie-Ene Rääk

Osades:

●● **Jakub** – Evald Aavik

●● **Maecenas** – Mait Merekülski

●● **Ema** – Ülle Toming

●● **Stuudio Q-Film**

●● **Esilinastus** 14. oktoobril 1998

●● Sarja kahekümne esimene film „Georgica” on juba homsest müügil hästivarustatud müügikohtades hinnaga 4,99 eurot.

Suahiilikeelne Vergilius vormub Eesti saarel venelaste sõjaväebaasis

Lugu endisest misjonärist Jakubist ja tummast Poisist, nende suhetest mineviku, oleviku ja teineteisega sünnib sõjajärgses Eestis, üksikul saarel 1940. aastate teisel poolel. Jakubi misjonäriaastad on möödunud Aafrikas masaiide juures ja nende tarbeks tõlgibki vana mees nüüd Vergiliuse „Georgicat” suahiili keelde, lootes raamatu kunagi oma kunagiste hoolealuste kätte toimetada. Poiss aga vaikib ja Jakubi juurde on ta saadetud lootusega, et ta taas rääkima hakkaks. Nii nad siis kahekesi üksikul polügooniks muudetud saarel omi asju ajavad: Jakub, kes pealtnäha tegeleb olevikuga – öiste pommi-rünnakute jälgimisega ja nende kohta telefonitsi raporteerimisega –, kuid tegelikult viibib südames ikka veel Aafrikas, ja Poiss, kelle puhul on algul raske mõista, mis teid pidi tema hing uitab.

Sirvides aastate jooksul „Georgica” kohta kirjutatud artikleid, torkab pideva isoleerimustena silma sõna „tarkovskilik”. Pigem siiski kuulub Sulev Keedus oma mentaalsuselt ja filmi nägemisetegemise traditsioonilt lihtsalt Tarkovskiga samasse aegruumi ja filmikoolkonda. „Georgica” vaatamiseks peab vaataja aega võtma, režissöör ei kiirusta oma lugu jutustama.

Tarkovskilik heliriba

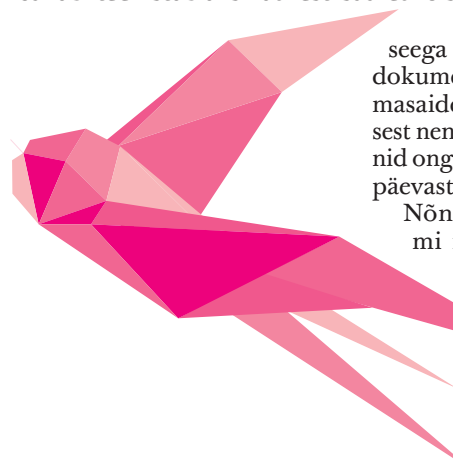
Filmi pildikeel kasutab aeglast kaamerasoitu ja kaadrisügavus loob mitmekihilisi mustreid. Kui filmis on midagi tarkovskilikku, siis võib selleks pidada Ariel Lagle sugestiivset heliriba, mis toob tõesti meelde kuulsa vene filmirežissööri mõnegi teose. Kui jätta aga paralleelide tõmbamine, räägib film meile tollel hetkel omases filmikeeles loo kadunud maailmast, inimestevahelistest suhetest (kui leierdatud see väljend ka poleks). Suhestest indiviidi ja ajaloo, suhestest mehe ja jumalaga, lapse ja emaga. Ekraanil vilksatavad sümbolid ja kujundid on universaalsed, eksootilised on vaid Tansaania plaanid. Intervjuus ajakirjale Teater. Muusika. Kino on Sulev Keedus öelnud: „Tõepoolest elavad masaid samas rütmis nagu sada aastat tagasi. Meie siht oli jõuda piirkonda, kus kunagi töötas Lucin. [- - -] Loomulikult nad ei teadnud midagi filmist ega näitlemisest,

Kaadrid filmist

Jakubi tee ristub üksikul Eesti saarel Poisi omaga, kuid südames viibib mees endiselt Aafrikas.

„Georgica” vaatamiseks peab aega võtma, režissöör ei kiirusta lugu jutustama.

seega on filmitud episoodid dokumentaalsed. Lavastusest masaiide juures ei saa rääkida, sest nende eluviis ja traditsioonid ongi lavastus, mida nad ise päevast päeva ellu viivad.”

Nõnda siis kogemegi filmi filmis ja loeme teksti tekstis. Me näeme lugu väikesest Eesti saarest, kus peidab ennast terve suur Aafrika, ja kuulame Jakubi arutlusi, mille kaudu jõuavad meieni Vergiliuse heksameetrid. Rääkides kõnest ja meenutades enne mainitud muusikalist saadet, peab mai-

nima, et „Georgica” heliriba on tehtud märkimisväärselt heal tasemel, oma aja kohta – raha-, kogemuse- ja energia-vaesed 1990-ndad – eriti.

Kuid eks ta peabki olema heal tasemel tehtud, sest hoolimata nüansirikkast pildikeelest on filmis suur osa tekstil. Kuigi jah, varitseb oht seda heli ka mitte märgata, sest Rein Kotov on püüdnud kaamerasse pildi, mis tõrjub lugu toetavad muud komponendid jõuliselt kõrvale. Evald Aaviku Jakub on tasasel moel intensiivne, jättes veidi varju Mait Merikülski Poisi, kuid eks vana misjonär ongi selle filmi peamine tegelane. Taamal vilksatab Ülle Toming Poisi emana, teised tegelased on pigem marginaalsed. ●

LEHT + DVD

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

